

Hallitus 18.10.2018

Kokoustiedot

Aika 18.10.2018 klo 10.00 - 14.00

Paikka Kuntatalo
Toinen linja 14, Helsinki

Torstai 18.10.2018

klo
10.00 Hallituksen kokouksen avaus B 3.8
Kokousasioiden 88 § - 92 § käsittely
Kokoustauko ryhmäkokousten ajaksi / Ryhmäkokoukset ja ryhmien puheenjohtajien välinen neuvottelu
Kokous jatkuu B 3.8
Kokousasioiden käsittely jatkuu, 93 § - 102 §
Kokouksen päättäminen
11.00 - 13.30 Lounas tarjolla HUOM muuttunut aika! Ravintola Kuntakallio

Ryhmäkokoustilat

Kok. B 3.4
SDP B 3.1
Kesk. B 3.2
Vihr. A 3.3
Vas. A 3.7
PS A 3.2
RKP A 3.4

Ryhmien puheenjohtajien välinen neuvottelu B 3.5

Hallitus 18.10.2018

Osanottajaluettelo

Varsinaiset jäsenet

| | | |
|----------------------|------------------------------|-------|
| Puheenjohtaja | Paatero Sirpa | SDP |
| I varapuheenjohtaja | Rautio Sari | Kok. |
| II varapuheenjohtaja | Tölli Tapani | Kesk. |
| | Kokko Annika | Kok. |
| | Rautava Risto | Kok. |
| | Sankelo Janne | Kok. |
| | Lehtonen Harri | SDP |
| | Lyly Lauri | SDP |
| | Lehtosalo-Lönnberg Eevakaisa | Kesk. |
| | Taponen Merja | Kesk. |
| | Lumela Meri | Vihr. |
| | Rantanen Tuomas | Vihr. |
| | Kankaanniemi Toimi | PS |
| | Korhonen Martti | Vas. |
| | Nylander Mikaela | RKP |

Varajäsenet puolueittain sijaantulojärjestyksessä

| | |
|---------------------|-------|
| Mäkinen Tapani | Kok. |
| Arve Minna | Kok. |
| Talvitie Mari-Leena | Kok. |
| Autto Heikki | Kok. |
| Korhonen Ari | SDP |
| Lepola Kaisa | SDP |
| Röppänen Neeta | SDP |
| Pelttari Pekka | Kesk. |
| Seppälä Topi | Kesk. |
| Karjalainen Mira | Kesk. |
| Hertell Sirpa | Vihr. |
| Saario Mari | Vihr. |
| Reijonen Minna | PS |
| Honkasalo Veronika | Vas. |
| Blomqvist Thomas | RKP |

Valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat

| | | |
|----------------------|------------------|-------|
| Puheenjohtaja | Pekkarinen Mauri | Kesk. |
| I varapuheenjohtaja | Räsänen Joonas | SDP |
| II varapuheenjohtaja | Markkula Markku | Kok. |

Muut läsnäolijat

| | |
|------------------|---|
| Koskinen Jari | toimitusjohtaja |
| Reina Timo | varatoimitusjohtaja |
| Tainio Hanna | varatoimitusjohtaja |
| Wikberg Kristina | johtaja, ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat |
| Eriksson Nina | kokouksen sihteeri |
| Leivo Timo | talous- ja hallintojohtaja |
| Nieminen Esa | viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja |
| Vuorimo Pirjo | johdon assistentti |
| Nevasola Riitta | hallintoassistentti |

Hallitus 18.10.2018

Asiat

- 88 Kokouksen avaus
- 89 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
- 90 Pöytäkirjan tarkastajan valinta
- 91 Esityslistan hyväksyminen
- 92 Ajankohtaiskatsaus
- 93 KL-Kuntahankinnat Oy:n ja Hansel Oy:n yhdistyminen
- 94 Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet
- 95 Suomen Kuntaliiton toimintasuunnitelma vuodelle 2019
- 96 Suomen Kuntaliiton ja KT Kuntatyönantajien talousarvioesitys vuodelle 2019
- 97 Eron myöntäminen hallituksen varajäsen Minna Arvelle ja uuden varajäsenen valinta
- 98 Kuntaliiton valtuuskunnan syyskokous 21.-22.11.2018
- 99 Kuntaliiton hallituksen seuraaviin kokouksiin suunnitellut asiat
- 100 Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous
- 101 Muut asiat
- 102 Kokouksen päättäminen

Hallitus 18.10.2018

88
Kokouksen avaus

Liiton puheenjohtaja avaa Kuntaliiton hallituksen kokouksen.

Ehdotus Todetaan.

Päätös

89
Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Sääntöjen mukaan hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Kutsu lähetetään hallituksen varsinaisille jäsenille ja varajäsenille 11.10.2018.

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Hallituksen kokouksiin osallistuvat myös varajäsenet.

Hallituksen jäseniä ja varajäseniä sekä muita läsnäolijoita pyydetään allekirjoittamaan läsnäololista, joka otetaan pöytäkirjan liitteeksi.

Ehdotus Todetaan kokouksen osanottajat ja päätösvaltaisuus.

Päätös

90
Pöytäkirjan tarkastajan valinta

Hallituksen pöytäkirjan allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Hallitus päätti 16.2.2018, että pöytäkirjan tarkastaa yksi kussakin kokouksessa valittava jäsen.

Ehdotus Hallitus päättää, että tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajaksi valitaan hallituksen jäsen Risto Rautava.

Päätös

91
Esityslistan hyväksyminen

Ehdotus Hallitus päättää hyväksyä kokouksen esityslistan muutoksitta/seuraavin muutoksin:

Päätös

92
Ajankohtaiskatsaus

Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet
varatoimitusjohtaja Timo Reina, vt. johtaja Henrik Rainio

Kuntaliiton talous ym.
toimitusjohtaja Jari Koskinen

Hallitus 18.10.2018

| | |
|-------------|--|
| Ehdotus | Merkitään tiedoksi. |
| Päätös | |
| Lisätietoja | Jari Koskinen, p. 044 976 4225 Nina Eriksson, p. 050 569 5301 |

93

KL-Kuntahankinnat Oy:n ja Hansel Oy:n yhdistyminen

Liite 1, 93 § Ehdotus Hansel-lain muuttamisesta, HE 147/2018 vp

KL-Kuntahankinnat Oy (yritys- ja yhteisötunnus 2159215-6) ("Kuntahankinnat") ja Hansel Oy (yritys- ja yhteisötunnus 0988084-1) ("Hansel") ovat syksyllä 2017 ja keväällä 2018 keskustelleet miten Kuntahankinnat ja Hansel voisivat yhdessä tehostaa koko julkisen sektorin hankintatoimintaa tarjoamalla kilpailutustoiminnan rinnalla asiakaskunnalleen uusia palveluita, lisäämällä digitalisaatiota, kehittämällä innovatiivista hankintaa ja muita moderneja menettelyitä. Käytyjen keskustelujen ja valmistelun perusteella yhtiöiden hallitukset ovat sopineet järjestelystä, jossa Kuntahankinnat sulautuisi Hanseliin ("Järjestely").

Kuntahankinnat on Suomen Kuntaliitto ry:n ("Kuntaliitto") kokonaan omistama osakeyhtiö. Kuntahankinnat toimii julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna yhteishankintayksikkönä Kuntaliiton jäsenenä oleville kunnille.

Hansel on Suomen valtion kokonaan omistama osakeyhtiö, joka toimii Hansel-laissa (1096/2008) säädetyllä tavalla ja julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna yhteishankintayksikkönä Hansel-laissa säädetylle asiakaskunnalle, pääosin valtiohallinnon yksiköille.

Järjestelyä on käsitelty Kuntaliiton hallituksessa 15.3.2018, 19.4.2018 ja 23.5.2018 sekä Kuntaliiton hallituksen työvaliokunnassa 22.11.2017, 14.12.2017, 1.2.2018, 1.3.2018 ja 5.4.2018.

Yhtiöt ovat 22.5.2018 allekirjoittaneet Järjestelyä koskevan yhdistymissopimuksen ja sulautumissuunnitelman ("Sulautumissuunnitelma").

Kuntaliiton valtuuskunta on kokouksessaan 24.5.2018 hyväksynyt Kuntahankintojen osakkeenomistajana Sulautumissuunnitelman mukaisen sulautumisen sekä yhdistynyttä Hanselia koskevan osakassopimuksen.

Järjestelyn toteutuminen edellyttää Hansel-lain muuttamista ja Järjestelyn aikataulu on keskeisesti riippuvainen lakimuutoksen aikataulusta. Alkuperäisen aikataulusuunnitelman mukaan Järjestelyn edellyttämä lakimuutos tulisi hyväksyä eduskunnassa 2018 syysistuntokauden aikana.

Sulautumissuunnitelma on rekisteröity kaupparekisteriin 31.8.2018. Osakeyhtiölain mukaan sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajien on hyväksyttävä sulautuminen neljän kuukauden kuluessa Sulautumissuunnitelman rekisteröimisestä, eli viimeistään joulukuun 2018 loppuun mennessä tai sulautuminen raukeaa.

Hallitus 18.10.2018

Valtiovarainministeriö on valmistellut Hansel-lain muutosta koskevan hallituksen esitysluonnoksen, jonka lausuntokierros päättyi 31.8.2018. Kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunta (Kuthanek) on antanut Hansel-lain muutokselle hyväksyntänsä 25.9.2018. Valtioneuvoston yleisistunto on käsitellyt lakimuutosta 27.9.2018 ja päättänyt antaa Hansel-lain muutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 147/2018 vp) eduskunnalle käsiteltäväksi. HE 147/2018 vp on liitteenä [1].

Eduskunnan käsittelyaikatauluun liittyvät epävarmuudet huomioiden on mahdollista, että lakimuutoksen käsittely eduskunnassa saattaa viivästyä siten, että Valtio ei kykene hyväksymään Sulautumissuunnitelman mukaista sulautumista vuoden 2018 aikana.

Kuntaliiton valtuuskunta on kokouksessaan 24.5.2018 tekemässään päätöksessä varautunut siihen, että mikäli Hansel-lain muuttamisen aikataulu ja Järjestelyn toteutuminen viivästyy, asia tuodaan uudelleen päätettäväksi.

Tarvittavat toimenpiteet Hansel-lain muutoksen viivästyessä

Jotta Järjestely voidaan toteuttaa vaikka Hansel-lain muutos hyväksyttäisiin eduskunnassa vasta vuoden 2019 puolella, yhtiöiden tulee allekirjoittaa uusi sulautumissuunnitelma ("Uusi sulautumissuunnitelma"), joka korvaa Sulautumissuunnitelman. Aikataulua lukuun ottamatta Uuden sulautumissuunnitelman ehdot ovat samat kuin Sulautumissuunnitelmassa.

Uuden sulautumissuunnitelman mukaisesta sulautumisesta päättävät yhtiöiden osakkeenomistajat, Kuntahankintojen osalta päätöksen tekee Kuntaliitto ja Hanselin osalta päätöksen tekee Valtion puolelta valtiovarainministeriö. Koska Kuntaliiton valtuuskunnan 24.5.2018 tekemä päätös koskee Sulautumissuunnitelman mukaisen sulautumisen hyväksymistä, Kuntaliiton valtuuskunnan tulee erikseen hyväksyä Uuden sulautumissuunnitelman mukainen sulautuminen.

Uuden sulautumissuunnitelman hyväksymisellä ja/tai Hansel-lain muutoksen viivästyemisellä ei ole vaikutuksia muiden Järjestelyä koskevien asiakirjoihin tai Järjestelyn ehtoihin, pois lukien mahdollisesti tarvittavat tekniset muutokset, kuten 22.5.2018 allekirjoitetun yhdistymissopimuksen voimassaolon pidentäminen jatkumaan vuoden 2019 puolelle.

Järjestelyn aikataulu

Mikäli Järjestelyn alkuperäinen suunniteltu aikataulu muuttuu Hansel-lain muutoksen eduskuntakäsittelyn viivästymisen johdosta, Järjestely pyrittäisiin toteuttamaan vuoden 2019 alkupuolella.

Järjestelyn/sulautumisen toteutuminen edellyttää Hansel-lain muutosta sekä eduskunnan suostumusta. Lakimuutoksen ja eduskuntakäsittelyn aikataulu vaikuttaa keskeisesti Järjestelyn kokonaisuikatauluun.

Jotta Järjestely olisi toteutettavissa alkuvuodesta 2019, Uuden sulautumissuunnitelman mukaisesta sulautumisesta tulisi päättää Kuntahankintojen osalta Kuntaliiton valtuuskunnan kokouksessa 21.-22.11.2018.

Suunnitellun aikataulun puitteissa Hansel aloittaisi uudella konseptillaan toimintansa keväällä 2019 ja integraatio vietäisiin läpi vuosina 2019-2020.

Hallitus 18.10.2018

Johtopäätökset

Kuntahankintojen toimivan johdon ja hallituksen arvion mukaan Järjestely olisi aikataulumuutoksesta huolimatta paras vaihtoehto Kuntahankinnoille, Kuntaliitolle ja Kuntaliiton jäsenille. Arvion mukaan Järjestely olisi parempi vaihtoehto kuin Kuntahankintojen liiketoiminnan itsenäinen kehittäminen erittäin haasteellisessa toimintaympäristössä.

Sen jälkeen, kun Kuntaliiton valtuuskunta hyväksyi Järjestelyn kokouksessaan 24.5.2018, ei Kuntahankintojen toimivan johdon ja hallituksen arvion mukaan ole ollut mitään sellaisia merkittäviä tapahtumia tai muutoksia, joiden johdosta Järjestelyä tulisi arvioida uudelleen.

Järjestelyn myötä yhdistynyt ja uudistuva Hansel voisi "leveämmillä hartioilla" paremmin ja laajemmin vastata kunta- ja maakuntakentän tarpeisiin. Kuntahankinnoille tulevaisuuden kannalta merkitykselliset investoinnit asiantuntijapalveluihin ja sähköisiin järjestelmiin mm. hankintadatan avaamiseen voitaisiin toteuttaa Hanselissa jo käytössä olevilla ratkaisuilla. Myös muita synergiaetuja ja uusia toimintamalleja voitaisiin tehokkaammin tuoda koko julkiselle sektorille muun muassa innovatiivisissa hankinnoissa, vastuullisuudessa ja asiakaskunnan laajemmassa osallistamisessa.

Kansallisesti Järjestely selkeyttäisi eri hankintayksiköiden työnjakoa, estäisi epäterveen kilpailuasetelman syntymisen yhteishankintayksiköiden kesken sekä tukisi yhteistyötä sekä verkostomaista toimintaa alueellisten, kansallisten ja eurooppalaisten yhteishankintayksiköiden kanssa. Laajemmilla resursseilla vaikuttaminen mm. lainsäädännön valmisteluun EU:n tasolla ja kansallisesti olisi huomattavasti helpompaa.

Kuntahankintojen toimivan johdon ja hallituksen arvion mukaan Järjestelyn tuomista uusista mahdollisuuksista ja käytännöistä hyötyisivät niin kunnat, maakunnat, valtio kuin julkisten palvelujen käyttäjät, tarjoajayritykset sekä veronmaksajat.

Ehdotus

Merkitään tiedoksi. Jatketaan Hansel-lain muutoksen aikataulun seuraamista, jotta hallituksella on edellytykset päättää kokouksessaan 21.11.2018 tarvittavien päätösehdotusten tekemisestä Kuntaliiton valtuuskunnan syyskokoukselle 21.-22.11.2018, mikäli Hansel-lain muutoksen käsittelyaikataulu viivästyy.

Päätös

94

Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet

Liite 1, 94 § Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet

Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet sisältävät kuntasektorin näkökulmasta keskeisimmät kysymyksenasettelut ja alustavat linjaukset seuraavaan hallitusohjelmaan. Hallitusohjelmatavoitteet on laadittu Kuntaliiton asiantuntijoiden toimesta ja yhteistyössä eri kuntaverkostojen kanssa. Hallitusohjelmatavoitteiden linjauksia tarkennetaan ja syvennetään eduskuntavaalien lähestyessä.

Hallitus 18.10.2018

Hallitusohjelmatavoitteiden alustavista linjauksista on käyty lähetekeskustelu Kuntaliiton työvaliokunnan kokouksessa 29.8.2018 ja hallituksen kokouksessa 20.9.2018. Näissä esille tulleet näkökohdat on huomioitu esityksessä. Hallitusohjelmatavoitteista laaditaan niiden hyväksymisen jälkeen mm. erillinen vaikuttamis- ja viestintäsuunnitelma.

Ehdotus

Hallitus päättää

- hyväksyä Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet,
- valtuuttaa hallituksen työvaliokunnan tekemään niihin tarvittavia tarkennuksia ja
- ehdottaa valtuuskunnalle, että valtuuskunta merkitsee hallitusohjelmatavoitteet tiedoksi. /TR

Päätös

Lisätietoja

Timo Reina, p. 040 555 8458
Henrik Rainio, p. 050 596 9635

95

Suomen Kuntaliiton toimintasuunnitelma vuodelle 2019

Liite 1, 95 § Kuntaliiton strategia 2017-2021 ja toimintasuunnitelma 2019

Kuntaliiton strategia vuosille 2017-2021 "Onnistuva Suomi tehdään lähellä" on hyväksytty Kuntaliiton valtuustossa syyskuussa 2016. Kuntaliiton strategia konkretisoidaan vuotuisessa toimintasuunnitelmassa vuositavoitteiksi. Kuntaliiton yksiköt laativat toimintasuunnitelman perusteella myös omat yksikkösuunnitelmansa.

Toimintasuunnitelmaan on nostettu kuusi keskeistä toiminnan kärkeä Kuntaliiton toiminnalle vuoden 2019 aikana. Kärkiasioille on tunnistettu keskeisiä toimenpiteitä, mutta tavoitteena on suunnata toimintaa jatkuvasti tilanteen mukaan. Kuntaliiton toiminnan kärjet vuodelle 2019 ovat:

- Kuntaliiton hallitusohjelma-tavoitteiden edunvalvonta
- Mahdollisuuksien kuntatalous
- Yhdyspinnat toimiviksi
- EU-edunvalvonta ja kansainvälinen yhteistyö
- Erilaistuva kuntakenttä (yhteinen käsitys erilaistumisesta ja siitä miten Kuntaliitto tukee erilaisia kuntia)
- Kuntaliiton uudistuminen

Osana Kuntaliiton toiminnan kehittämistä vahvistetaan ohjelmajohtamista. Ohjelmarakenne uudistetaan ja jäsenetään strategian mukaisesti ulkoisesti vaikuttavaan ja sisäisesti uudistuvaan Kuntaliittoon. Ohjelmarakenne on jatkossa:

- Vaikuttava Kuntaliitto:
 - Kunnat 2021 -kehittämishjelma
 - Kaupunkiohjelma

Hallitus 18.10.2018

- Maakunta- ja sote-uudistuksen edunvalvonta- ja muutostuki-kokonaisuus
- Uudistuva Kuntaliitto
 - Uudistuva Kuntaliitto -muutosohjelma
 - Kuntaliiton tiedon hallinnan kehitysohjelma

Ehdotus Hallitus päättää ehdottaa liiton valtuuskunnalle, että valtuuskunta päättää hyväksyä Kuntaliiton toimintasuunnitelman vuodelle 2019 esityslistan liitteen 1, 95 § mukaisesti.

Päätös

Lisätietoja Jari Koskinen, p. 044 976 4225
Jarkko Majava, p. 050 3252306

96

Suomen Kuntaliiton ja KT Kuntatyönantajien talousarvioesitys vuodelle 2019

Liite 1, 96 § Suomen Kuntaliiton ja KT Kuntatyönantajien talousarvioesitys vuodelle 2019

Talousarvion mukaisista liiton yhteensä 21,9 miljoonan euron tuloista pääosan muodostavat jäsenkuntien 17,1 miljoonan euron jäsenmaksutulot, jotka ovat samat kuin vuonna 2018, sekä sairaanhoitopiirien, maakuntaliittojen, koulutuskuntayhtymien ja erityishuollon kuntayhtymien 1,8 miljoonan euron yhteistyöjäsenmaksut.

Talousarviossa 2019 Kuntaliiton henkilöstön työpanoksen arvioidaan olevan 164,2 henkilötyövuotta. Vuoden 2018 budjetoitu työpanos on 164,6 henkilötyövuotta ja ennuste vuodelle 2018 on 166,6 henkilötyövuotta. Henkilöstökulujen osuus kaikista kustannuksista on 59 prosenttia. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan nettotuloiksi arvioidaan 1,6 miljoonaa euroa.

Liiton talousarvioesityksen tulos on -0,3 miljoonaa euroa.

KT Kuntatyönantajille on budjetoitu 6,0 miljoonaa euroa kuntien maksuosuuksia ja 1,7 miljoonaa euroa muita tuloja.

KT Kuntatyönantajien vuoden 2019 budjetoitu henkilötyöpanos on 58,2 ja vuoden 2018 budjetoitu henkilötyöpanos on 53,8 henkilötyövuotta. Henkilöstökulujen osuus kaikista kustannuksista on 64 prosenttia.

Liiton sääntöjen 17 §:n mukaan valtuuskunta hyväksyy syyskokouksessaan liiton toimintasuunnitelman ja talousarvion.

Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta (KT Kuntatyönantajat) annetun lain (254/93) 5 §:n mukaan kuntien keskusjärjestön valtuusto hyväksyy Kunnallisen työmarkkinalaitoksen (KT Kuntatyönantajat) talousarvion ja tilinpäätöksen, valitsee tilintarkastajat ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä.

Ehdotus Hallitus päättää ehdottaa liiton valtuuskunnalle, että valtuuskunta päättää

Hallitus 18.10.2018

- hyväksyä Suomen Kuntaliiton talousarvion vuodelle 2019 esityslistan liitteen 1, 96 § mukaisesti ja
- hyväksyä Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta (KT Kuntatyönantajat) annetun lain 5 §:n mukaisesti Kunnallisen työmarkkinalaitoksen (KT Kuntatyönantajat) talousarvion vuodelle 2019 esityslistan liitteen 1, 96 § mukaisena sekä
- hyväksyä Suomen Kuntaliiton sijoituspolitiikan vuodelle 2019 liitteessä 1, 96 § esitetyssä muodossa.

Lisäksi hallitus päättää valtuuttaa liiton toimitusjohtajan päättämään talousarvion teknisistä tarkistuksista sekä lisäksi talousarvion tutkimus- ja kehityshankkeiden bruttotulojen ja -menojen sellaisista tarkistuksista, jotka eivät muuta liiton hankkeisiin kohdistaman nettopanostuksen kokonaismäärää. /JK

Päätös

Lisätietoja

Jari Koskinen, p. 044 976 4225
Timo Leivo, p. 050 62 181

97

Eron myöntäminen hallituksen varajäsen Minna Arvelle ja uuden varajäsenen valinta

Kuntaliiton hallituksen varajäsen Minna Arve on pyytänyt 13.6.2018 eroa hallituksen varajäsenyydestä. Arven kotikunta on Turku, ja hän edustaa Kansallinen Kokoomus r.p:tta.

Kuntaliiton sääntöjen 17 §:n mukaan valtuuskunnan tehtäviin kuuluu valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Sääntöjen 19 §:n mukaan hallitukseen kuuluu 15 jäsentä ja 15 varajäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy, kun valtuuskunta on valinnut seuraavan hallituksen. Hallitukseen kuuluvista vähintään yhden jäsenen ja yhden varajäsenen on edustettava ruotsinkielistä väestöryhmää. Hallitus valitaan noudattaen periaatetta, jonka mukaan eri poliittisten puolueiden tai muiden ryhmien edustus vastaa kuntavaalien suhteellisuusperiaatteen mukaisesti puolueiden tai muiden ryhmien edellisissä kuntavaaleissa yhdistyksen jäsenkunnissa saamia äänimääriä. Jäseniä valittaessa on lisäksi otettava huomioon alueelliset näkökohdat ja erikokoisten kuntien edustavuus.

Ehdotus

Hallitus päättää ehdottaa valtuuskunnalle, että valtuuskunta päättää

- myöntää eron liiton hallituksen varajäsen Minna Arvelle sekä
- valita Arven tilalle hallituksen uudeksi varajäseneksi Leena Kostiaisen. Leena Kostiaisen kotikunta on Tampere ja hän edustaa Kansallinen Kokoomus r.p:tta.

Päätös

Lisätietoja

Jari Koskinen p. 044 9764225
Nina Eriksson p. 050 569 5301

Hallitus 18.10.2018

98

Kuntaliiton valtuuskunnan syyskokous 21.-22.11.2018

Liite 1, 98 § Valtuuskunnan kokousohjelmaluonnos ja kokouksessa käsiteltävät asiat

Kuntaliiton sääntöjen mukaan valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kahdesti vuodessa, kevätkokoukseen maaliskuu-heinäkuussa ja syyskokoukseen syys-joulukuussa hallituksen määräämänä aikana ja paikassa.

Hallitus hyväksyi 24.8.2017 Kuntaliiton hallintoelinten kokousaikataulun vuodeksi 2018 ja sen mukaan valtuuskunta kokoontuu syyskokoukseen 21.-22.11.2018 Kuntatalolla.

Kuntaliiton sääntöjen mukaan kutsu valtuuskunnan kokoukseen on toimitettava kullekin jäsenelle tämän ilmoittamaan osoitteeseen lähetetyllä kirjeellä tai sähköisesti vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Kutsuun on mahdollisuuksien mukaan liitettävä esityslista. Valtuuskunnan esityslista laaditaan sekä suomen että ruotsin kielellä. Kuntaliiton hallituksen tulee valmistella valtuuskunnan käsiteltäviksi tulevat asiat.

Hallituksen puheenjohtajalla, varapuheenjohtajalla ja jäsenillä, toimitusjohtajalla ja muilla johtajilla sekä muilla yhdistyksen valtuuskunnan määräämillä henkilöillä on oikeus olla läsnä valtuuskunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluun.

Edellä olevan nojalla Kuntaliiton hallitus päättää kutsua Kuntaliiton valtuuskunnan syyskokoukseen ja hyväksyä sille tämän asian liitteen mukaisen asialistan.

Ehdotus

Kuntaliiton hallitus kutsuu liiton valtuuskunnan koolle syyskokoukseen 21.-22.11.2018 Kuntatalolle.

Samalla hallitus hyväksyy valtuuskunnan kokouksessa käsiteltävät asiat hallituksen esityslistan tämän asian liitteen mukaisesti. /JK

Päätös

Lisätietoja

Jari Koskinen p. 044 9764225
Riitta Myllymäki p. 050 349 5460

99

Kuntaliiton hallituksen seuraaviin kokouksiin suunnitellut asiat

Hallituksen lähiajan kokouksiin on suunniteltu valmisteltaviksi seuraavat, tässä vaiheessa tiedossa olevat asiat.

21.11.2018 klo 10

- Ajankohtaiskatsaus
- Kuntaliiton talouskatsaus
- Kuntaliiton toimitusjohtajan valinta
- Valtakunnallinen työterveysyhtiö

Hallitus 18.10.2018

13.12.2018 klo 10

- Ajankohtaiskatsaus
- Kuntaliiton talouskatsaus
- Kuntaliiton maaseutuohjelma

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja Jari Koskinen, p. 044 976 4225
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

100
Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous

Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous pidetään keskiviikkona
21.11.2018 klo 10.00 Kuntatalossa Helsingissä.

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja Jari Koskinen, p. 044 976 4225
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

101
Muut asiat

102
Kokouksen päättäminen

HE 147/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annettua lakia siten, että yhtiön asiakkaina voisivat nykyisten asiakkaiden lisäksi olla kunnat, kuntayhtymät, evankelis-luterilainen kirkko, ortodoksinen kirkko ja Keva. Lisäksi lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Hansel Oy:n osakkeenomistajina voisivat olla muutkin kuin valtio. Samalla esitetään, että eduskunta antaisi suostumuksensa Hansel Oy:n ja KL-kuntahankinnat Oy:n omistus- ja yritysjärjestelyyn, jossa Suomen valtio lakkaa olemasta Hansel Oy:n ainoa omistaja. Valtiolla säilyisi edelleen määräysvalta yhtiössä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Laki Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (1096/2008) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009. Hansel Oy on toiminut lain tarkoittamalla tavalla valtion yhteishankintayksikkönä ja kilpailuttanut asiakkailleen tavara- ja palveluhankintoja yhteishankintoina sekä tarjoamalla kilpailuttamiseen liittyviä asiantuntijapalveluja. Hansel Oy:n asiakkaita ovat talousarviotalouden piiriin kuuluvien virastojen, laitosten ja muiden hankintayksiköiden lisäksi sellaiset hankintayksiköt, joita valtio rahoittaa tai joihin valtio käyttää nimitysvaltaa lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Tällaisia hankintayksiköitä ovat muu muassa yliopistot ja korkeakoulut sekä Yleisradio Oy ja Veikkaus Oy. Hansel Oy:n asiakkaana on lisäksi voinut olla Suomessa sijaitseva Euroopan kemikaalivirasto.

Hansel Oy on valtion kokonaan omistama osakeyhtiö, jonka omistajaohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö.

Suomen Kuntaliiton omistama KL-Kuntahankinnat Oy on perustettu vuonna 2008. KL-Kuntahankinnat Oy on kaikkia kuntia palveleva yhteishankintayksikkö, joka on kilpailuttanut kuntien käyttöön puitejärjestelyjä tavanomaisista tavara- ja palveluhankinnoista sekä eräistä tietojärjestelmistä. KL-kuntahankinnat Oy:n asiakkaina ovat kuntien lisäksi olleet evankelisluterilainen kirkko, ortodoksinen kirkko sekä Keva.

Valtio ja Suomen Kuntaliitto ovat valmistelleet KL-Kuntahankinnat Oy:n sulautumista Hansel Oy:öön. Sulautumisen johdosta lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Hansel Oy:n asiakspiiriin lisättäisiin kunnat ja kuntayhtymät. Asiakspiiriin lisättäisiin myös evankelisluterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat ja Keva. Uusille asiakkaille Hansel Oy:n yhteishankintasopimusten käyttö olisi vapaaehtoista.

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetussa laissa säädetään Hansel Oy:n asemasta, tehtävistä ja asiakkaista. Hansel Oy:n tavoitteena on julkisten varojen käytön tehostaminen sekä tuottavuuden lisääminen hankintatoimessa. Hansel Oy:n tehtävänä on tuottaa yhteishankintatoimintoja ja hankintojen tukitoimintoja, ylläpitää hankintasopimuksia ja tuottaa hankintatoimeen liittyviä asiantuntija- ja kehittämispalveluja.

Hansel Oy kilpailuttaa yhteishankintoja pääsääntöisesti puitejärjestelyin. Valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 22 a §:ssä säädetään valtion talousarviotalouden piirissä olevien virastojen ja laitosten hankinnoista ja velvollisuudesta toteuttaa hankintansa yhteishankintasopimuksia käyttäen. Yhteishankintojen lisäksi Hansel Oy kilpailuttaa asiakkaidensa puolesta hankintasopimuksia ja tuottaa hankintoihin liittyvää teknistä infrastruktuuria, kuten kilpailutusjärjestelmäpalvelua. Hansel Oy ylläpitää hankintasopimuksia ja tarjoaa asiakkailleen myös hankintasopimusten sopimuskauden aikaista asiantuntijatukea.

Hansel Oy tarjoaa asiakkailleen myös hankintatoimen kehittämiseen liittyviä palveluja, joiden tarkoituksena on parantaa hankintojen ohjausta ja johtamista sekä hankintojen suunnitelmallisuutta ja seurantaa.

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016), jäljempänä *hankintalaki*, sisältää säännökset yhteishankintoihin liittyvistä määritelmistä, yhteishankintayksikön toiminnasta sekä oikeudesta käyttää yhteishankintayksikön kilpailuttamia hankintasopimuksia,

puitejärjestelyjä ja dynaamisia hankintajärjestelmiä. Hankintalain yhteishankintayksikön määritelmä edellyttää sitä, että yhteishankintayksikön toiminta kohdistuu sen omistajiin taikka sellaisiin hankintayksiköihin, joiden oikeudesta käyttää yhteishankintayksikköä on erikseen säädetty.

Suomen Kuntaliitto ry perusti vuonna 2008 KL-Kuntahankinnat Oy:n kilpailuttamaan suuri-volyymisiä hankintoja ja tuomaan tehokkuutta kunnille mm. hinta- ja prosessisäästöillä hankintakohteissa, joissa pääsääntöisesti ei ole paikallista tarjontaa. Yhteishankintojen avulla KL-Kuntahankinnat Oy on kyennyt vähentämään päällekkäisten kilpailutusten aiheuttamaa työtä asiakasorganisaatioissaan, tuomaan kustannussäästöjä sekä minimoimaan epäyhtenäisiä hankintakäytäntöjä mm. sähköisen kilpailuttamisen keinoin.

Evankelis-luterilainen kirkko, sen seurakunnat ja seurakuntayhtymät sekä niiden määräysvallassa olevat julkisoikeudelliset laitokset ovat hankintalain tarkoittamia hankintayksiköitä. Hankintalain lisäksi kirkkolain (1054/1993) 25 luvun 5 a §:ssä säädetään hankintalain soveltamisesta kirkollisissa viranomaisissa. Kirkon puolesta hankintatoimesta ja hankintojen järjestämisestä vastaavat Kirkon keskusrahasto ja Kirkon eläkerahasto, joiden hallituksena Kirkkohallitus toimii. Seurakunnat ja seurakuntayhtymät vastaavat itsenäisesti oman hankintatoimensa ja omien hankintojensa järjestämisestä. Joillakin seurakunnilla ja seurakuntayhtymillä on kuntien kanssa erilaisia hankintayhteistyön muotoja, kuten hankintarenkaita.

Ortodoksisen kirkon hankintayksikköjä ovat tällä hetkellä 21 seurakuntaa ja kaksi luostaria. Evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ovat hyödyntäneet KL-Kuntahankinnat Oy:n yhteishankintasopimuksia. Evankelis-luterilaisen kirkon hankintayksikköjen ostojen määrä KL-Kuntahankinnat Oy:n sopimusten kautta oli noin 10 milj. euroa vuonna 2017. Seurakuntatalouksista kaksi kolmasosaa hyödynsi KL-Kuntahankinnat Oy:n sopimuksia vuonna 2017. Ortodoksisen kirkon hankintavolyymit ovat vuositasolla olleet pieniä.

Keva on julkisoikeudellinen eläkelaitos ja hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikkö. Myös Keva on hyödyntänyt KL-Kuntahankinnat Oy:n kilpailuttamia yhteishankintoja. Volyymiltaan hankinnat ovat olleet pieniä.

1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Useiden eurooppalaisten yhteishankintayksiköiden toiminta kohdistuu valtion keskushallintoviranomaisten lisäksi myös aluehallintoviranomaisiin sekä kuntiin. Tanskan yhteishankintayksikkö SKI:n asiakkaita ovat valtion keskushallinto- ja paikallishallintoviranomaisten lisäksi kunnat sekä julkisomisteiset yhtiöt.

Itävallan yhteishankintayksikkö Bundesbeschaffung GmbH (BBG) asiakkaita ovat keskushallinnon ja osavaltioiden hankintayksiköiden lisäksi yliopistot, maakunnat, kaupungit ja kunnat.

Italian yhteishankintayksikkö Consipin asiakkaita ovat keskus-, alue- ja paikallishallintoviranomaiset.

Islannin yhteishankintayksikkö Rikiskaupin asiakkaita ovat valtion ja kuntien viranomaiset. Ruotsissa valtion hankinnoissa yhteishankintayksikkönä toimii Statskontoret ja kuntien yhteishankintayksikkönä SKL Kommentus.

Eurooppalaisten yhteishankintayksiköiden toiminnan ytimenä on yhteishankintojen tekeminen yhteishankintayksikön asiakaspiirille. Useille yhteishankintayksiköille on tämän lisäksi säädetty tai määrätty muitakin hankintatoimeen liittyviä tehtäviä. Esimerkiksi Italian yhteishan-

kintayksikkö Consipin tehtäväksi on yhteishankintojen tekemisen lisäksi säädetty julkisten varojen tehostamiseen liittyvän ohjelman toimeenpano.

Islannin yhteishankintayksikön tehtävänä on hankintojen tekemisen lisäksi koordinoida asiakkaidensa hankintoja. Useat eri maissa toimivat yhteishankintayksiköt ylläpitävät hankintojen tekemiseen tarkoitettuja sähköisiä palveluja, kuten kilpailutusjärjestelmiä.

Tanskan yhteishankintayksikkö SKI on koonnut ja analysoinut kokeiluluontoisesti kuntien hankintatietoa. Kokeilu on ollut onnistunut ja sen jatkoa harkitaan parhaillaan.

1.3 Nykytilan arviointi

Julkiset hankinnat ovat sellaisia tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankintoja, joita valtio, kunnat ja kuntayhtymät, valtion liikelaitokset sekä muut hankintalainsäädännössä määritellyt hankintayksiköt tekevät oman organisaationsa ulkopuolelta.

Julkisten hankintojen kokonaisvolyymi Suomessa arvioidaan olevan noin 35 mrd. euroa vuodessa. Volyymiltaan suurin osa julkisista hankinnoista tehdään yhteishankintajärjestelyn ulkopuolella. Vuoden 2017 lukujen perusteella Hansel Oy:n ja KL-Kuntahankinnat Oy:n yhteenlaskettu yhteishankintavolyymi oli noin 1,3 mrd. euroa.

Valtionhallinnossa nykyinen toimintamalli, jossa valtion yhteishankinnoista on vastannut Hansel Oy, on toiminut hyvin ja vastannut sille asetettuihin tavoitteisiin. Yhteishankittavien tuotteiden ja palveluiden määrä on kasvanut vuosittain noin 150 milj. eurosta (2004) noin 826 milj. euroon (2017). Lisääntyneiden yhteishankintojen avulla valtio on kyennyt vähentämään päällekkäisten kilpailutusten aiheuttamaa työtä sekä saavuttanut myös merkittäviä hintaetuja ostovolyymeja kokoamalla. Toimintamallia valtiolla voidaan edelleen tehostaa analysoimalla tietojärjestelmiin kertyvää hankinta- ja suunnittelutietoa.

Yhteishankintojen lisäksi Hansel Oy on tarjonnut asiakkailleen hankintoihin liittyviä asiantuntijapalveluja, joiden merkitys on ollut vuosittain kasvussa, ja virastot ovat olleet pääosin tyytyväisiä tarjontaan.

Kunnat ja muut kuntaorganisaatiot (esim. liikelaitokset, kuntayhtymät, kuntayhtiöt) vastaavat omien hankintalinjaustensa mukaisesti hankintatoimensa järjestämisestä kilpailuttamalla hankintoihin itse, tekemällä yhteistyötä muiden hankintayksiköiden kanssa tai käyttämällä keskitetysti kilpailutettuja puitesopimuksia kuten KL-Kuntahankinnat Oy:n sopimuksia.

Kunnilla on myös alueellista ja paikallista yhteishankintaa, joka on organisoitu esim. hankintarenkaisiin veturikuntana keskuskaupunki tai yhteishankintayhtiöihin. Sairaanhoidopiirien eritysvastuualueet hankkivat keskitetysti terveydenhuollon tarvikkeita ja palveluita sekä vastaavat niiden logistiikasta.

KL-Kuntahankinnat Oy:n asiakaskuntaan kuuluu 1 300 organisaatiota, jotka hyödyntävät eri mittakaavassa kilpailutettuja tavara-, palvelu- ja tietojärjestelmäsopimuksia (yhteensä 72 kpl). KL-Kuntahankinnat Oy:n puitesopimusten arvo oli vuonna 2017 noin 475 milj. euroa. Yhteishankittavien tuotteiden, palveluiden sekä tietojärjestelmien ostojen arvo on kasvanut vuosittain noin 5,5 milj. eurosta tasaisesti asiakastyytyväisyyden ollessa hyvä (4.3 asteikolla 1—5). KL-Kuntahankinnat Oy:n valikoimassa on myös sosiaali- ja terveystoimen hankintoja esim. asumispalveluita, omahoitoon liittyviä palveluita sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmiä.

KL-Kuntahankinnat Oy ei ole vähäisten resurssiensa vuoksi voinut tarjota asiakkailleen Hansel Oy:n tarjonnassa olevia asiantuntija- ja kilpailuttamispalveluita tai sähköistä kilpailutusta lukuun ottamatta muita digitaalisia palveluita, joiden kysyntä on koko ajan kasvussa asiakaskunnassa. Sulautuminen Hansel Oy:öön avaisi kunnille ja muille asiakkaille mahdollisuuden näihin lisäarvopalveluihin toiminnan kehittyessä.

Evankelis-luterilaisen kirkon tavara- ja palveluhankinnoissa tarpeet ja haasteet ovat pitkälti yhteneviä kuntasektorin kanssa. Hankintajohtamisen kannalta on ollut tärkeää, että kirkko on voinut olla mukana kuntasektorin hankintayhteistyössä KL-Kuntahankinnat Oy:n kanssa solmitun hankintayhteistyösopimuksen kautta. Kirkon hankintayksiköillä on ollut mahdollisuus saada hankintayhteistyöstä samanlaisia hyötyjä kuin kunnilla; seurakuntatalouksien hankintatoimi on vastaavanlaista kuin kuntasektorilla, mutta volyymiltään merkittävästi pienempää. Siltä osin kuin KL-Kuntahankinnat Oy ei ole kilpailuttanut sopimuksia, joilla olisi käyttöä koko kirkon laajuisesti, on Kirkkohallitus pyrkinyt kilpailuttamaan tällaisia sopimuksia koko kirkon käyttöön. Kirkon ja KL-Kuntahankinnat Oy:n välinen hankintayhteistyö on toiminut hyvin ja vastannut sille asetettuihin tavoitteisiin.

2 Ehdotetut muutokset

1 §. Yhtiön asema. Lain 1 momentin mukaan Hansel Oy on valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva osakeyhtiö. Koska valtio ja Kuntaliitto ovat valmistelleet Hansel Oy:n ja KL-Kuntahankinnat Oy:n fuusiosta ja valtio fuusioitumisen yhteydessä luovuttaa osan Hansel Oy:n osakkeista Kuntaliitolle, pykälän sanamuotoa on tarpeen muuttaa siten, että osakkeenomistus mahdollistetaan myös muille kuin valtiolle.

Muutos tehtäisiin poistamalla pykälästä ensimmäinen virke, jonka mukaan Hansel Oy on valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva osakeyhtiö. Lisäksi pykälän sanamuotoa on täsmennetty.

Yhtiön yhtiöomistusta koskevaan päätöksentekoon ja omistajaohjaukseen sovellettaisiin edelleen valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia. Kuntaliiton tullessa yhtiön osakkaaksi, se käyttää päätösvaltaa yhtiökokouksessa osakeyhtiölain (624/2006) tarkoittamalla tavalla. Yhtiön tarkoituksena ei edelleenkään olisi voiton tuottaminen.

Ehdotuksessa esitetään samalla, että eduskunta antaisi suostumuksensa Hansel Oy:n ja KL-Kuntahankinnat Oy:n omistus- ja yritysjärjestelyyn, jossa Suomen valtio lakkaa olemasta Hansel Oy:n ainoa omistaja. Tarkoituksena on, että KL-kuntahankinnat Oy:n sulautuessa Hansel Oy:öön osa yhtiön omistuksesta siirtyisi Kuntaliitolle. Valtiolla säilyisi edelleen määräysvalta yhtiössä.

3 §. Asiakkaat. Pykälän 1 momentissa olevaan Hansel Oy:n asiakaspiiriin lisättäisiin, että yhtiön asiakkaita voivat olla lisäksi kunnat ja kuntayhtymät sekä evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko seurakuntineen. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi kohta 4, jonka mukaan Hansel Oy:n asiakkaana olisi Keva.

Hankintalain 4 §:n 12 kohdan mukaan yhteishankintayksikön toiminnan tulee kohdistua sen omistaviin hankintayksiköihin taikka sellaisiin hankintayksiköihin, joiden oikeudesta käyttää yhteishankintayksikön toimintoja on erikseen säädetty. Koska Hansel Oy:n toiminta ja asiakkuudet perustuvat nimenomaiseen lakiin, olisi tarpeen säätää kuntien ja seurakuntien sekä Kevan hankintayksiköiden mahdollisuudesta olla Hansel Oy:n asiakkaita.

HE 147/2018 vp

Valtion talousarviosta annetun lain 22 a §:ssä säädetään valtion talousarviotalouden piirissä olevien virastojen ja laitosten hankinnoista ja velvollisuudesta toteuttaa hankintansa yhteishankintasopimuksia käyttäen. Kyseinen lainsäädäntö ei kuitenkaan ulotu kuntiin. Kunnilla on perustuslain 121 §:n mukaiseen itsehallinto-oikeuteensa perustuva oikeus päättää, käyttävätkö ne yhtiön palveluita vai eivät.

Pykälän 2 momentin mukaisesti yhtiön asiakas voisi olla myös sellainen julkisoikeudellinen laitos, johon kunta, kunnan liikelaitos tai muu kunnan hankintayksikkö käyttää määräysvaltaa rahoituksen taikka nimittämisoikeuden perusteella hankintalain 5 § 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Tällainen julkisoikeudellinen laitos voi olla esimerkiksi kunnan tai kuntien yhteisesti omistama hankintayksikkö, johon yksi tai useampi kunta käyttää yhdessä määräysvaltaa. Hankintalain ja Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain mukaan yhteishankintayksikön asiakkaita voivat olla vain hankintayksiköt. Siten sellaiset kuntakonserniin kuuluvat yritykset, jotka eivät ole hankintayksiköitä, eivät olisi yhtiön asiakkaita.

Eduskunnassa käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE 63/2017 vp) ehdotetaan, että myös perustettavat maakunnat olisivat Hansel Oy:n asiakkaita. Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös eräitä täsmennyksiä Hansel Oy:n tehtäviin sekä hankintatiedon tuottamiseen liittyvää tiedonsaantioikeutta. Hallituksen esitys on vireillä eduskunnassa ja sen käsittely on riippuvainen sote- ja maakuntauudistuksen etenemisestä.

3 Esityksen vaikutukset

Hansel Oy:n asiakaskunnan laajennus ei tule aiheuttamaan yhtiölle merkittäviä kustannuksia ja kustannukset katetaan palvelumaksutuotoilla. Esityksellä ei ole vaikutusta valtion talousarvioon.

Pienten ja keskisuurten yritysten aseman parantaminen on ollut hankintalakiuudistuksen yksi tavoite. Tärkeää on, että yhteishankintayksikkö huomioi aktiivisesti yhteishankintojen toteuttamisessa, aina kun mahdollista, pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet antaa tarjouksia yhteishankintojen tarjouskilpailuissa.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksiin julkisiin hankintoihin. Markkinoiden toimivuus on yksi yhteishankintayksiköiden toimintaa ohjaavista tekijöistä. Sitä voidaan edistää esimerkiksi jakamalla hankintoja pienempiin kokonaisuuksiin, alueellisilla ratkaisuilla, ottamalla useampia sopimustoimittajia sekä muilla hankintaan soveltuvilla keinoilla, joiden tarkoituksena on edistää kilpailua. Pienten ja keskisuurten yritysten osallistumista yhteishankintojen tarjouskilpailuihin on tarpeen edelleen seurata.

Hansel Oy:llä oli vuoden 2017 lopussa noin 400 toimittajaa, joilla on noin 3 000 alihankkijaa. Puitesopimustoimittajista oli pieniä ja keskisuuria yrityksiä 42 prosenttia ja puitesopimustoimittajien alihankkijoista 87 prosenttia.

KL-Kuntahankinnat Oy:llä oli vuoden 2017 lopussa noin 200 sopimustoimittajaa, joista 68 prosenttia oli pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Alihankkijoita KL-Kuntahankinnat Oy:n sopimustoimittajilla oli noin 1 600 (arvio), jotka toimivat jakelussa, huollossa, tukitehtävissä tai paikallisissa myyntiverkostoissa.

Yhteishankintojen ytimenä ovat kuitenkin usein sellaiset hankinnat, joissa tarjouskilpailuihin osallistuvat toimittajat toimivat kansallisella taikka globaalilla tasolla (kuten lentomatkustus, lisenssihankinnat, polttoaineet). Erityisesti näissä hankinnoissa hankintavolyymien yhdistämi-

nen voi edesauttaa hyvien hinta- ja toimitusehtojen saavuttamista, mikä parantaa erityisesti pienten hankintayksiköiden asemaa.

Euroopan komission julkisia hankintoja koskevan tiedonannon (Komission tiedonanto Euroopan Parlamentille, Neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja Alueiden Komitealle, Julkiset hankinnat toimiviksi Euroopassa ja Euroopan hyväksi COM(2017)572 final) mukaan yhteishankintayksiköiden on katsottu edistävän ammattimaista hankintatoimintaa ja osaamisen kehittymistä. Esitys mahdollistaa hyvien käytäntöjen levittämistä ja hankintatoimen entistä ammattimaisempaa toteutusta sekä myös innovatiivisuuden ja vaikuttavuuden edistämistä julkisissa hankinnoissa.

Tarkoituksena on, että yhtiöiden sulautumisen jälkeen voimassa olevat yhteishankintasopimukset pääsääntöisesti jatkuvat ja ovat edelleen käytettävissä niille asiakasryhmille, joille ne on tehty. Kuntien hankintayksiköt eivät siten voi liittyä käyttämään jo olemassa olevia aiemmin Hansel Oy:n kilpailuttamia puitejärjestelyjä ja toisaalta valtion yksiköt eivät voi käyttää Kuntahankintojen kunnallisille organisaatioille kilpailuttamia sopimuksia.

Hansel Oy voi siten todennäköisesti kilpailuttaa koko uudelle asiakaskunnalle suunnattuja yhteishankintasopimuksia vasta voimassa olevien sopimusten päättymisen jälkeen. Näin ollen esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia valtion tai kuntien hankintayksiköiden asemaan. Esityksen hyödyt realisoituvat, kun uusia yhteishankintasopimuksia saadaan toteutettua.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia myöskään evankelis-luterilaisen kirkon, ortodoksisen kirkon tai Kevan hankintayksiköiden toimintaan. Pidemmällä tähtäimellä esitys mahdollistaa uusille asiakkaille entistä laaja-alaisemman hankintayhteistyön sekä volyyमितujen saavuttamisen muun julkisen hallinnon kanssa.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Lakiluonnoksesta pyydettiin lausunnot 31 päivänä heinäkuuta 2018 ministeriöiltä, Valtiontalouden tarkastusvirastolta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Suomen Yrittäjiltä, evankelis-luterilaiselta kirkolta, ortodoksiselta kirkolta, Kevalta, Kuntaliitolta ja Hansel Oy:ltä. Lausunnot pyydettiin lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta, joten myös muilla tahoilla oli mahdollisuus lausua esitysluonnoksesta.

Lausunto saatiin työ- ja elinkeinoministeriöltä, sisäministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, puolustusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Suomen Yrittäjiltä, evankelis-luterilaiselta kirkolta, ortodoksiselta kirkolta, Kevalta, Kuntaliitolta, Hansel Oy:ltä, maahanmuuttovirastolta ja Poliisihallitukselta.

Vastauksissa esitystä ja sen tavoitteita tukivat työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Poliisihallitus, maahanmuuttovirasto, Kuntaliitto, Keva, ortodoksinen kirkko, evankelis-luterilainen kirkko ja Hansel Oy. Myös Elinkeinoelämän keskusliitto tuki esityksen tavoitteita, mutta painotti lausunnossaan sitä, että pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuudet julkisiin hankintoihin tulee turvata.

Esitystä tukeneista pienten ja keskisuurten yritysten aseman varmistamiseen ja alueellisiin näkökohtiin huomiota kiinnittivät myös työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Kuntaliitto ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Erityisesti Elinkeinoelämän keskusliitto ja

HE 147/2018 vp

Suomen Yrittäjät katsoivat, että esityksellä voi olla merkittäviä vaikutuksia pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksiin. Hansel Oy katsoi lausunnossaan, että hankintojen keskittäminen voi osaltaan myös parantaa pienten ja keskisuurten yritysten asemaa hankintojen tullessa aiempaa laajemmin avoimesti kilpailutettaviksi.

Kielteisesti esitykseen suhtautui Suomen Yrittäjät, joka näki suurimpana ongelmana pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksien kaventumisen. Suomen Yrittäjät esitti lausunnossaan, että kuntien ja maakuntien muut hankintayksiköt poistettaisiin asiakaskunnan laajennuksista. Suomen Yrittäjät esitti lausunnossaan lisäksi, että uuden Hansel Oy:n ei tulisi ryhtyä kilpailuttamaan sellaisia palveluita, joissa on paikallista tarjontaa eikä uuden yhtiön rooliin tulisi kuulua hankintojen tukipalveluja kuten esim. kilpailutusjärjestelmäpalvelut.

Kuntaliitto, ortodoksinen kirkko ja evankelis-luterilainen kirkko esittivät, että esityksen perusteluissa mainittaisiin selvemmin, että Hansel Oy:n uusilla asiakkailla on mahdollisuus, mutta ei velvollisuutta käyttää Hansel Oy:n palveluita. Tätä koskeva lausuma on lisätty esitykseen.

Lausuntokierroksen jälkeen esitystä on 3 §:n osalta tarkennettu siten, että pykälästä on poistettu ”muut kuntien hankintayksiköt”.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1096/2008) 1 ja 3 §, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 1410/2016, seuraavasti:

1 §

Yhtiön asema

Hansel Oy kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan, ja valtiovarainministeriö vastaa yhtiön omistajaohjauksesta. Yhtiön yhtiöomistusta koskevasta päätöksenteosta ja omistajaohjauksesta säädetään valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007).

Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen.

3 §

Asiakkaat

Yhtiön asiakkaita ovat valtionhallinnon virastot ja laitokset, valtion liikelaitokset sekä valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot. Yhtiön asiakkaita ovat myös eduskunta sekä sen alaisuudessa, valvonnassa ja yhteydessä toimivat yksiköt. Yhtiön asiakkaita voivat olla lisäksi kunnat, kuntayhtymät, evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä näiden seurakunnat.

Yhtiön asiakas voi lisäksi olla:

1) julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu julkisoikeudellinen laitos, jos tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu hankintayksikkö:

a) rahoittaa sitä pääasiallisesti;

b) nimeää sen johdon; taikka

c) nimeää yli puolet sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä;

2) vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö, joka on Suomen valtion taikka kunnan tai kuntien yhdessä kokonaan omistama;

3) Suomessa toimiva Euroopan unionin erillisvirasto; ja

4) Keva.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

HE 147/2018 vp

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen

Laki

Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1096/2008) 1 ja 3 §, sellaisena
kuin niistä on 3 § osaksi laissa 1410/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Yhtiön asema

Yhtiön asema

Hansel Oy on valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva osakeyhtiö. Yhtiö kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan, ja valtiovarainministeriö vastaa yhtiön omistajaohjauksesta. Yhtiön yhtiöomistusta koskevaan päätöksentekoon ja omistajaohjaukseen sovelletaan valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia (1368/2007).

Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen.

Hansel Oy kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan, ja valtiovarainministeriö vastaa yhtiön omistajaohjauksesta. Yhtiön yhtiöomistusta koskevasta päätöksenteosta ja omistajaohjauksesta säädetään valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007).

Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen.

3 §

3 §

Asiakkaat

Asiakkaat

Yhtiön asiakkaita ovat valtionhallinnon virastot ja laitokset, valtion liikelaitokset sekä valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot. Yhtiön asiakkaita ovat myös eduskunta sekä sen alaisuudessa, valvonnassa ja yhteydessä toimivat yksiköt.

Yhtiön asiakkaita ovat valtionhallinnon virastot ja laitokset, valtion liikelaitokset sekä valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot. Yhtiön asiakkaita ovat myös eduskunta sekä sen alaisuudessa, valvonnassa ja yhteydessä toimivat yksiköt. *Yhtiön asiakkaita voivat olla lisäksi kunnat, kuntayhtymät, evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä näiden seurakunnat.*

Yhtiön asiakas voi lisäksi olla:

Yhtiön asiakas voi lisäksi olla:

1) julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu julkisoikeudellinen laitos, jos tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu hankintayksikkö:

a) rahoittaa sitä pääasiallisesti;

1) julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu julkisoikeudellinen laitos, jos tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu hankintayksikkö:

a) rahoittaa sitä pääasiallisesti;

b) nimeää sen johdon; taikka

c) nimeää yli puolet sen hallinto-, johto-

HE 147/2018 vp

Voimassa oleva laki

- b) nimeää sen johdon; taikka
- c) nimeää yli puolet sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä;
- 2) vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö, joka on Suomen valtion kokonaan omistama; *taikka*
- 3) Suomessa toimiva Euroopan unionin erillisvirasto.

Ehdotus

- tai valvontaelimen jäsenistä;
- 2) vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö, joka on Suomen valtion *taikka kunnan tai kuntien yhdessä* kokonaan omistama;
- 3) Suomessa toimiva Euroopan unionin erillisvirasto; ja
- 4) *Keva*.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

ONNISTUVA SUOMI TEHDÄÄN LÄHELLÄ

Kuntaliiton strategia 2017-2021 ja
toimintasuunnitelma 2019



Painopisteet

Missio

Teemme kuntien ja maakuntien kanssa kestäväää tulevaisuutta

Visio

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

Askeleen edellä

Yhteistyötä yli rajojen

Uudistava kulttuuri



Edunvalvontaa

Kehittämistä

Asiantuntijapalveluja



PAINOPISTEET: **Askeleen edellä** **Yhteistyötä yli rajojen** **Uudistava kulttuuri**

VAIKUTTAVA KUNTALIITTO

ASKELEEN EDELLÄ

Huolehdimme edunvalvonnassamme siitä, että kunnilla on avainrooli elinvoiman, osaamisen ja hyvinvoinnin edistäjinä. Tuemme kuntia ja maakuntia muutoksen hallinnassa sekä ennakoinnissa.

YHTEISTYÖTÄ YLI RAJOJEN

Huolehdimme siitä, että kunnat ja maakunnat muodostavat asukkaiden ja yhteisöjen parhaaksi toimivan kokonaisuuden. Edistämme toimijoiden välistä yhteistyötä alueellisesti ja kansallisesti.

UUDISTAVA KULTTUURI

Tulevat vuodet edellyttävät vahvaa muutoksen hallintaa kunnissa ja maakunnissa. Samalla tuemme uudistavan ja kokeilevan toimintakulttuurin syntymistä, jonka kautta taloudellisia ja toiminnallisia hyötyjä voidaan saavuttaa.

UUDISTUVA KUNTALIITTO

ASKELEEN EDELLÄ

Ennakoiva edunvalvonta, kehittäminen ja palvelu tuottavat parhaan lisäarvon jäsenistöllemme. Siksi vahvistamme ennakointikykyämme kaikessa toiminnassamme.

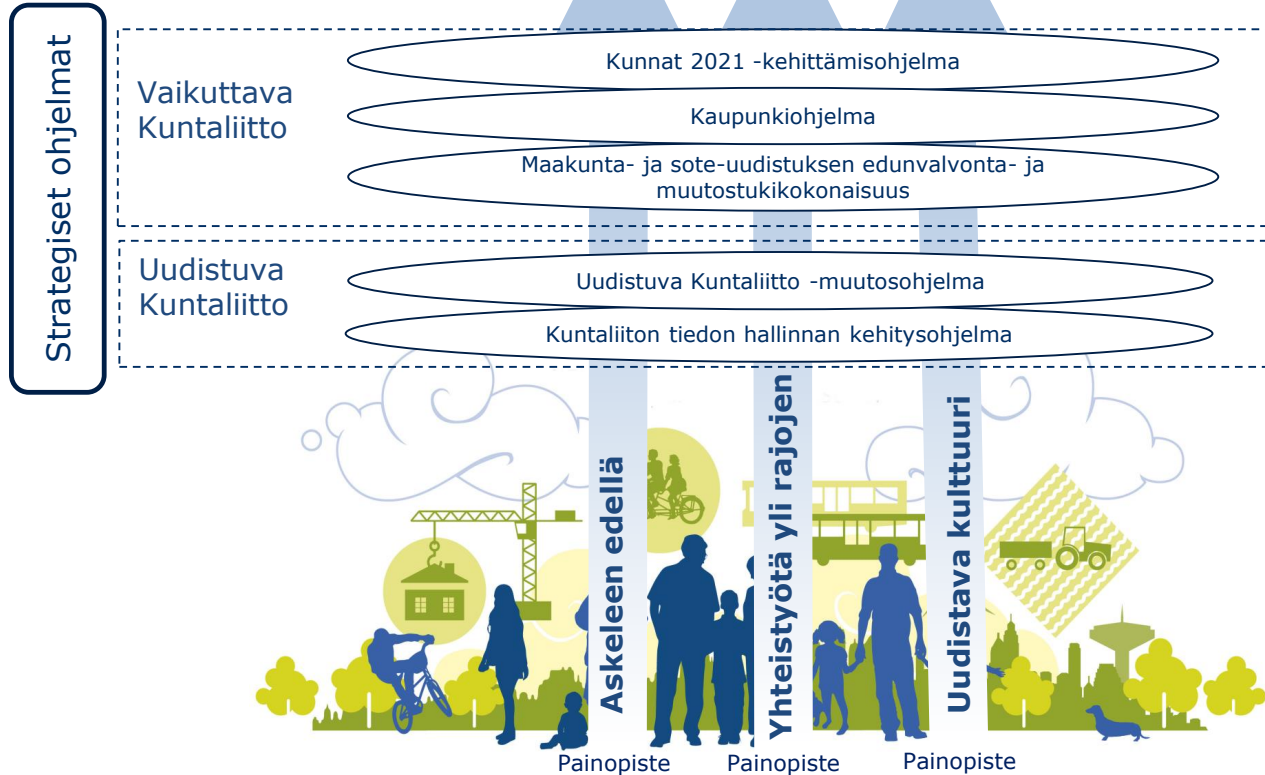
YHTEISTYÖTÄ YLI RAJOJEN

Vahvistamme Kuntaliitossa toimialat ylittävää yhteistyötä. Toimintamme perustuu kumppanuuteen ja verkostoitumiseen kuntien ja maakuntien kanssa.

UUDISTAVA KULTTUURI

Jatkuvasti uudistuvat tavat vaikuttaa, kehittää ja palvella löytyvät rohkeudesta uudistua. Siksi edistämme jatkuvasti uudistavaa ja kokeilevaa toimintakulttuuria Kuntaliitossa.

Visio: Onnistuva Suomi tehdään lähellä



Missio: Teemme kuntien ja maakuntien kanssa kestävää tulevaisuutta

| Toimintasuunnitelman 2019 kärjet | Keskeiset toimenpiteet | Vastuhenkilö (t) |
|---|--|--|
| 1. Kuntaliiton hallitusohjelma-tavoitteiden edunvalvonta | <ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan vaikuttamis- ja viestintäsuunnitelma hallitusohjelmatavoitteille yleensä ja jokaiselle tavoitteelle erikseen huomioiden Kuntaliiton edunvalvonnan vaikuttavuudesta aiemmin tehty luotaus • Kartoitetaan ja kontaktoidaan vaikuttamisen kannalta keskeiset kohderyhmän (mm. puolueet, keskeiset virkamiehet ja media) • Rakennetaan uusia kumppanuuksia hallitusohjelmatavoitteiden edistämiseksi • Laaditaan tarvittavia tavoitteita tukevia taustamateriaaleja ja varaudutaan tarkentamaan ja täydentämään tavoitteita vaalikeskustelut ja -tulos huomion ottaen ennen hallitusneuvotteluja | Reina, Rainio ja viestintäjohtaja koordinoivat, koko talo mukana |
| 2. Mahdollisuuksien kuntatalous | <ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan selvitys ja esitys kuntien verorahoituksen ja VOS-järjestelmän uudistamistarpeista (julkistus Rafossa 2/2019) • Pureudutaan koulutuksen rahoituksen muutoksen perusteisiin → muualla tehtävä työ/oma taustatyö • Suunnitelma korjausvelan kromomiseksi → taustatietoa korjausvelan määrästä ja kohdentumisesta (kysely) • Yhteistyön tiivistäminen verohallintoon + VATT, tutkimuslaitokset | Kuntatalousyksikkö vetovastuussa |
| 3. Yhdyspinnat toimiviksi | <ul style="list-style-type: none"> • Kuntaliiton kunta-maakunta -yhdyspintatyön organisointi ja jäsentäminen huomioiden eri sektoreiden erilaiset tarpeet • Yhdyspinnanäkökulma esillä Kuntaliiton muutostuessa • Kuntaliitto tukee toimivien yhdyspintojen syntymistä maakunnallisessa valmistelussa <ul style="list-style-type: none"> • Selvitykset, projektit, verkostot • Mallit, ratkaisut, vertailut, hyvät käytännöt | Yksiköiden päälliköt, koordinointi tarkentuu |
| 4. EU-edunvalvonta ja kansainvälinen yhteistyö | <ul style="list-style-type: none"> • EU-tason edunvalvonnassa ja kansallisessa ohjelmavalmistelussa vaikutetaan siihen, että kuntien ja maakuntien tarpeet ja mahdollisuudet otetaan huomioon ja että säädöspohja tukee joustavaa, yksinkertaista ja tehokasta kehittämistyötä (kannanotot, eduskuntakuulemiset, osallistuminen jaostotyöskentelyyn ja ohjelmavalmistelun työryhmyöskentelyyn, järjestetyt tilaisuudet) • Kuntien merkitys EU-politiikan toteuttajina huomioidaan Suomen EU-puheenjohtajakauden tavoitteissa ja toimenpiteissä: <ul style="list-style-type: none"> • Määritellään Kuntaliiton tavoitteet ja edistetään niiden huomioimista sidosryhmien politiikoissa • Toimenpidesuunnitelma Helsingissä ja Brysselissä • Osallistutaan alueiden komitean Suomessa pidettävän hallituksen kokouksen järjestelyihin • Kunta- ja aluehallinnon sekä kuntademokratian merkitys tuodaan esille Suomen Euroopan neuvoston puheenjohtajakauden tavoitteiden toteuttamisessa <ul style="list-style-type: none"> • Huolehditaan kunta- ja aluehallintokongressin hallituksen kokouksen järjestelyistä Helsingissä sekä puheenjohtajakauden toteuttamiseen liittyvistä toimenpiteistä kongressin istunnon yhteydessä. Tuodaan kuntanäkökulma esiin Suomen puheenjohtajakauden tavoitteiden toteuttamisessa. | KV-tiimi vetovastuussa |

| Toimintasuunnitelman 2019 kärjet | Keskeiset toimenpiteet | Vastuhenkilö (t) |
|--|--|--|
| <p>5. Kuntaliiton uudistuminen</p> | <ul style="list-style-type: none"> • Jatketaan yhteisten kehittämisteemojen tunnistamista ja työstämistä yhteiskehittämisen prosessia hyödyntäen • Ohjelmarakenteen ja ohjelmajohtamisen vahvistaminen. <ul style="list-style-type: none"> • Tiedon hallinnan ohjelman käynnistäminen • ”Strategia- ja kehitystoiminnon” lanseeraus ja kehittäminen • Esimiestyön muutos (LAAS) • Itsensä johtaminen (LAAS) • KM – valmistelu • Ennakointiprosessi Kuntaliiton rakenteen ja volyymin osalta (rakenne, toimintatavat, priorisointi) • Kuntaliiton toiminnan näkyväksi tekeminen | <p>Johtajisto (uusi tj.) + Majava, Rinne</p> <p>Lindfors</p> <p>Viestintäjohtaja</p> |
| <p>6. Erilaistuva kuntakenttä → Yhteinen käsitys erilaistumisesta ja siitä miten Kuntaliitto tukee erilaisia kuntia.</p> | <ul style="list-style-type: none"> • Kuntaliiton asiakkuuksien kehittäminen: <ul style="list-style-type: none"> • asiakasviestinnän tehostaminen • vuorovaikutuksen uudet työkalut (streamaus, Kuntapulssi ym.) • palvelujen tuotteistaminen • Tietopalvelun ja analytiikan kehittäminen • Kuntatyyppi- ja asiakasverkostojen toiminnan kehittäminen ja hyödyntäminen • Kaupunkiohjelman konkretisointi | <p>Lamminmäki, viestintäjohtaja ja kuntatyyppi-verkostojen vastaavat. Airaksinen ja Aronen (kaupunkiohjelma)</p> |

**SUOMEN KUNTALIITTO RY
TALOUSARVIO
2019**

**KT KUNTATYÖNANTAJAT
TALOUSARVIO
2019**

Suomen Kuntaliitto ry:n hallituksen kokous 18.10.2018

Sisällysluettelo**Sivu**

| | | |
|----------|--|----------|
| 1 | Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvio | 3 |
| 1.1 | Yleistä | 3 |
| 1.2 | Tuotot | 4 |
| 1.3 | Henkilöstökulut ja henkilöstö | 4 |
| 1.4 | Muut kulut | 4 |
| 1.5 | Suomen kuntasäätiö sr:n vaikutus Suomen Kuntaliitto ry:n budjettiin | 5 |
| 1.6 | Sijoitus- ja rahoitustoiminta | 5 |
| 1.7 | Tutkimus- ja kehittämistoiminta | 6 |
| 1.8 | Investoinnit | 6 |
| 2 | KT Kuntatyönantajien talousarvio | 7 |
| 2.1 | Yleistä | 7 |
| 2.2 | Myytävät palvelut ja tuotteet | 7 |
| 2.3 | Kuntien maksuosuudet | 8 |
| 2.4 | Toiminnan kustannukset | 8 |

Liitteet

- 1 Suomen Kuntaliitto ry:n ja KT Kuntatyönantajien jäsenyydet yhteisöissä
- 2 Suomen Kuntaliitto ry:n kuntakohtaiset jäsenmaksut sekä KT Kuntatyönantajien kuntakohtaiset maksuosuudet
- 3 Suomen Kuntaliitto ry:n maksullisten palvelujen ja tuotteiden laskutusperusteet vuonna 2019
- 4 Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikka

1 SUOMEN KUNTALIITTO RY:N TALOUSARVIO VUODELLE 2019

1.1 Yleistä

Vuoden 2019 budjetissa esitettävä operatiivinen tulos on -1,9 milj. euroa.

| AVAINLUKUJA (milj. euroa) | Operatiivisen toiminnan tulos | Henkilöstö- kulut | Muut kiinteät kulut |
|-------------------------------------|----------------------------------|----------------------|------------------------|
| Toteutunut 2016 | -2,8 | 13,2 | 13,6 |
| Toteutunut 2017 | -0,2 | 12,9 | 10,8 |
| Budjetti 2018 | -1,4 | 14,0 | 10,3 |
| Budjetti 2019 | -1,9 | 14,0 | 9,7 |

| Tuloslaskelma (1000 euroa) *) | Budjetti 2019 | Budjetti 2018 | Toteutu- nut 2017 | Toteutu- nut 2016 |
|--|--------------------------|--------------------------|------------------------------|------------------------------|
| TUOTOT | | | | |
| Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat | 1 418 | 1 526 | 1 696 | 2 869 |
| Ulkoinen rahoitus | 1 578 | 2 426 | 2 887 | 2 229 |
| Jäsen- ja palvelumaksut | 18 898 | 18 945 | 18 949 | 18 943 |
| Tuotot yhteensä | 21 893 | 22 897 | 23 532 | 24 041 |
| KUSTANNUKSET | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -11 581 | -11 353 | -10 618 | -10 717 |
| Eläke- ja muut henkilösivukulut 1) | -2 436 | -2 626 | -2 248 | -2 527 |
| Henkilöstökulut yhteensä | -14 017 | -13 978 | -12 865 | -13 244 |
| Poistot | -32 | -27 | -33 | -31 |
| Muut henkilöstökulut ja koulutus | -534 | -641 | -505 | -489 |
| Matkat | -655 | -697 | -597 | -647 |
| Ulkopuoliset palvelut | -1 942 | -2 399 | -2 702 | -3 284 |
| Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus | -167 | -367 | -235 | -180 |
| Muut toimintakulut 2) | -6 410 | -6 212 | -6 790 | -8 938 |
| Muut kulut yhteensä | -9 709 | -10 315 | -10 830 | -13 538 |
| KUSTANNUKSET YHTEENSÄ | -23 757 | -24 321 | -23 728 | -26 813 |
| Toiminnallinen tulos | -1 865 | -1 423 | -199 | -2 773 |
| Sijoitus- ja rahoitustoiminta 3) | 1 600 | 1 600 | 4 505 | 2 948 |
| YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ | -265 | 177 | 4 309 | 176 |

*) Toiminnan tulos ilman poikkeavia eriä,
jotka vuosina 2017 ja 2016 olivat (milj. euroa):

| | <u>2017</u> | <u>2016</u> |
|---|-------------|-------------|
| 1) Eläkevastuun muutos | + 0,1 | + 1,4 |
| 2) Ekokem-osakkeiden myyntivoitto- ja lahjoitus säätiölle | | - 124,4 |
| Kuntatalo Oy:n osakkeiden lahjoitus säätiölle | | - 30,9 |
| 3) Sijoitussalkkujen uudelleenjärjestely | +12,7 | |
| Ekokem-osakkeiden myyntivoitto | | + 116,5 |

1.2 Tuotot

Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokratuotot yhteensä on budjetoitu vuodelle 2019 1,4 milj. euroksi vuoden 2018 budjetin ollessa 1,5 milj. euroa.

Asiantuntiapalvelujen myyntiä on vuoden 2019 budjetissa 0,7 milj. euroa (budjetti vuonna 2018 0,8 milj. euroa, vuoden 2017 myynti 0,8 milj. euroa).

Ansio- ja kunniamerkkien myynnin arvioidaan vuoden 2019 budjetin olevan 0,5 milj. euroa (budjetti vuonna 2018 0,5 milj. euroa, vuoden 2017 myynti 0,7 milj. euroa).

Tukipalvelu- ja vuokratuotot ovat vuoden 2019 budjetissa 0,2 milj. euroa (budjetti vuonna 2018 0,2 milj. euroa, vuoden 2017 myynti 0,1 milj. euroa).

Ulkoinen rahoitus, joka koostuu tutkimus- ja kehittämistoiminnan projekteista on vuoden 2019 budjetissa 1,6 milj. euroa vuoden 2018 budjetin ollessa 2,4 milj. euroa. Vuonna 2017 projektirahoitusta toteutui 2,9 milj. euroa. Projektitoiminnalle on tyypillistä merkittävä vuosittainen vaihtelu.

Kuntien jäsenmaksut ovat vuoden 2019 budjetissa 23.-24.5.2018 valtuuskunnassa tehdyn päätöksen mukaisesti 17,1 milj. euroa. Jäsenmaksu on sama kuin vuoden 2018 budjetissa. Sairaanhoidopiirien, maakuntaliittojen, koulutuskuntayhtymien ja erityishuollon kuntayhtymien yhteistyöjäsenmaksujen budjetti on 1,8 milj. euroa.

Tuottojen yhteismäärä vuoden 2019 budjetissa on 21,9 milj. euroa (budjetti 2018 22,9 milj. euroa, toteutunut vuonna 2017 23,5 milj. euroa).

1.3 Henkilöstökulut ja henkilöstö

Vuoden 2019 budjetin henkilöstökulut ovat 14,0 milj. euroa vuoden 2018 budjetin ollessa 14,0 milj. euroa. Tuhansina euroina vastaavat luvut ovat 14 016 (budjetti 2019) ja 13 978 (budjetti 2018).

Vuoden 2019 henkilöstöbudjetissa on keskimäärin 164,2 henkilötyövuotta. Vuoden 2018 ennakoitua olevan keskimäärin 166,6 työvuotta budjetin ollessa keskimäärin 164,6 henkilötyövuotta.

Suomen Kuntaliiton henkilöstön työpanos

| B2019 | B2018 | 2017 | 2016 | 2015 |
|-------|-------|-------|-------|-------|
| 164,2 | 164,6 | 159,0 | 156,7 | 169,3 |

1.4 Muut kulut

Muut henkilöstökulut, matkat, markkinointi-, suhdetoiminta- ja ulkopuoliset palvelukulut ovat vuoden 2019 budjetissa 3,3 milj. euroa vuoden 2018 budjetin ollessa 4,1 milj. euroa.

Muut toimintakulut vuoden 2019 budjetissa 6,4 milj. euroa (vuoden 2018 budjetissa 6,2 milj. euroa, vuoden 2017 toteuma 6,8 milj. euroa) koostuu pääosin palveluveloituksista Kuntaliitto Palvelut Oy:ltä ja FCG Finnish Consulting Group Oy:ltä, jotka ovat yhteensä 4,1 milj. euroa. Loput 2,3 milj. euroa koostuvat kokous- ja neuvottelukuluista (0,5 milj. euroa), ulkoisista ict-kuluista (0,8 milj. euroa) ja muista hallintokuluista (1,0 milj. euroa). Muita hallintokuluja ovat esimerkiksi jäsenmaksut ja vakuutukset.

1.5 Suomen kuntasäätiö sr:n vaikutus Suomen Kuntaliitto ry:n budjettiin

Vuoden budjetissa 2019 on otettu huomioon Suomen kuntasäätiön tuki liiton käytössä oleviin toimitiloihin. Tuen arvo on säätiön alustavan budjetin mukaan 1,1 milj. euroa. Suomen kuntasäätiön muu tuki vuonna 2019 on tähän mennessä tehtyjen päätösten mukaan 0,2 milj. euroa.

1.6 Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Suomen Kuntaliitto ry:n hallitus vahvistaa sijoituspolitiikan vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Sijoituspolitiikan (liite 4) mukaan Kuntaliitto toteuttaa sijoitussalkun (markkina-arvo 67,5 milj. euroa, 31.8.2018) sijoituspäätökset varainhoitajien kautta, joita tällä hetkellä on kolme.

Sijoitukset tehdään pääsääntöisesti sijoitusrahastojen kautta. Varainhoidosta raportoidaan säännöllisesti liiton hallitukselle. Kustannustehokkaan hinnoittelun varmistamiseksi varainhoitajat kilpailutetaan vähintään viiden vuoden välein.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos vuosina 2017 - budjetti 2019 on seuraava:

| (1000 euroa) | Budjetoitu 2019 | Budjetoitu 2018 | Toteutunut 2017 *) |
|----------------|--------------------|--------------------|-----------------------|
| Sijoitussalkku | 1 600 | 1 600 | 13 523 |
| Osingot | | | 3 523 |
| Rahoitus | | | - 7 |
| YHTEENSÄ | 1 600 | 1 600 | 17 243 |

*) Kesäkuussa 2017 toteutuneen sijoitussalkkujen kilpailutuksen yhteydessä tuloutui kirjanpitoon yhteensä 12 737 500 euroa.

1.7 Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Vuoden 2019 budjetissa Kuntaliiton oma panostus tutkimus- ja kehitystoimintaan on 1,5 milj. euroa ja ulkopuolinen rahoitus on 1,6 milj. euroa. Kuntaliiton oma panostus koostuu liiton oman henkilöstön työstä ja ostetuista palveluista.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta on keskeinen keino liiton strategiatavoitteiden toteuttamisessa. Toiminta suuntautuu entistä vahvemmin liiton menestystekijöitä toteuttaviin projekteihin. Päätökset kehityspanosten kohdentamisesta tehdään joustavasti strategia- ja toimintaympäristön tilanne huomioiden.

Tiukentunut rahoitustilanne näkyy ulkopuolisen projektirahoituksen määrässä. Toimintaa tasapainotetaan aktiivisen kehityssalkunjohtamisen avulla.

1.8 Investoinnit

Vuoden 2019 budjetissa on huomioitu työsuhdeautojen vaihtotarpeet.

2 KT Kuntatyönantajien talousarvio

2.1 Yleistä

Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun lain (254/93) 5 §:n mukaan työmarkkinalaitoksen talousarvion hyväksyy Kuntaliiton valtuusto.

KT Kuntatyönantajien toiminnan kustannukset vuonna 2019 ovat 7 732 300 euroa. Toimintatuloja on arvioitu kertyvän 1 719 700 euroa. Kuntien maksuosuuksina peritään talousarvion mukaan 6 012 700 euroa.

| Tuloslaskelma (1000 euroa) | Budjetti 2019 | Budjetti 2018 | Toteutunut 2017 | Toteutunut 2016 |
|--|--------------------------|--------------------------|----------------------------|----------------------------|
| TUOTOT | | | | |
| Myytävät palvelut ja tuotteet | 1 720 | 2 515 | 2 649 | 2 010 |
| Kuntien maksosuudet | 6 013 | 4 633 | 4 085 | 6 211 |
| Tuotot yhteensä | 7 732 | 7 148 | 6 764 | 8 221 |
| KUSTANNUKSET | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -4 081 | -3 611 | -3 411 | -3 363 |
| Eläke- ja muut henkilösivukulut | -845 | -822 | -817 | -919 |
| Henkilöstökulut yhteensä | -4 926 | -4 434 | -4 228 | -4 282 |
| Poistot | | | -2 | -248 |
| Muut henkilöstökulut ja koulutus | -195 | -179 | -179 | -211 |
| Matkat | -123 | -120 | -120 | -148 |
| Ulkopuoliset palvelut | -803 | -700 | -840 | -571 |
| Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus | -161 | -158 | -114 | -96 |
| Muut toimintakulut | -1 524 | -1 558 | -1 281 | -2 664 |
| Muut kulut yhteensä | -2 806 | -2 715 | -2 534 | -3 691 |
| KUSTANNUKSET YHTEENSÄ | -7 732 | -7 148 | -6 764 | -8 221 |
| YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ | 0 | 0 | 0 | 0 |

2.2 Myytävät palvelut ja tuotteet

Myytävät palvelut ja tuotteet jakautuvat vuonna 2019 seuraavasti: asiantuntija- ja koulutuspalvelut 1 409 700 euroa, julkaisu- ja tilausmyyntitulot 230 000 euroa ja muut tulot 80 000 euroa.

2.3 Kuntien maksuosuudet

Kuntien maksuosuuksien kehitys on ollut viime vuosina seuraava:

| | Talousarvio | Tilinpäätös (1000 €) |
|--------|-------------|----------------------|
| 2015 | | 4 274 |
| 2016 | | 6 211 |
| 2017 | | 4 085 |
| 2018 B | 4 633 | |
| 2019 B | 6 013 | |

Maksuosuudet peritään kunnilta puoliksi niiden verotettavien tulojen mukaan, jotka kunnassa on määrätty edellisenä vuotena toimitetussa kunnallisverotuksessa ja puoliksi saman vuoden tammikuun 1. päivän asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Lopulliset kuntakohtaiset maksuosuudet lasketaan tilinpäätöksen yhteydessä.

2.4 Toiminnan kustannukset

KT Kuntatyönantajien toiminnan kustannusten kehitys on ollut viime vuosina seuraava:

| | Talousarvio | Tilinpäätös (1000 €) |
|--------|-------------|----------------------|
| 2015 | | 6 137 |
| 2016 | | 8 221 |
| 2017 | | 6 764 |
| 2018 B | 7 148 | |
| 2019 B | 7 732 | |

Talousarvion suurin kuluerä on henkilöstön palkat ja lakisääteiset henkilösivukulut. Nämä ovat yhteensä noin 4 926 200 euroa, mikä on n. 64 % kaikista kuluista. Nousua vuoden 2018 budjettiin nähden on 492 000 euroa.

KT Kuntatyönantajien henkilöstön työpanos

| B2019 | B2018 | 2017 | 2016 | 2015 |
|-------|-------|------|------|------|
| 58,2 | 53,8 | 52,5 | 53,6 | 53,5 |

KT Kuntatyönantajien henkilöstön työpanoksen kasvu vuodelle 2019 perustuu lisääntyneisiin tehtäviin sekä toimintaympäristön muutokseen. KT:n rooli työmarkkinakeskusjärjestönä on vahvistunut ja edellyttää keskusjärjestötason edunvalvonnan lisäresursointia. Toimintaympäristössä tapahtuva kehitys edellyttää nykyisten resurssien vahvistamista maakunta- ja sote-uudistuksen muutostuessa sekä KT:n viestinnässä. Lisäksi eräitä keskeisiä asiantuntijoita eläköityy vuoden 2019 aikana ja heidän seuraajiensa perehdyttäminen edellyttää riittävän ajoissa tapahtuvaa rekrytointia. Pääosa lisäresurssista on määräaikaista.

Edellä olevaan sisältyy Avainta ry:n henkilöstö, jonka työpanos budjetissa 2019 on kuusi ja puoli (6,5) henkilötyövuotta.

Muut kulut ovat vuoden 2019 budjetissa yhteensä 2 805 600 euroa. Muiden kulujen osuus vuoden 2018 budjetissa on 2 714 600 euroa. Hallintopalveluiden kustannukset KT Kuntatyöntantajat maksaa Kuntaliitto Palvelut Oy:lle ja FCG Finnish Consulting Group Oy:lle.

Liite 1**Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenyydet yhteisöissä ja vuosittainen jäsenmaksu (euroa)****Kotimaiset yhteisöt**

| | | |
|---|-------|--------|
| Arkistoyhdistys-Arkivföreningen ry | 20 | |
| Elävä kaupunkikeskusta ry | 1 100 | |
| GBC Suomi ry | 1 100 | |
| Helsingin seudun kauppakamari | 2 100 | |
| HL7 Finland ry | 3 316 | |
| Kuntatekniikan foorumi | 3 154 | |
| Liikearkistoyhdistys ry | 50 | |
| Liikenneturva | 100 | |
| Maarakennusalan neuvottelukunta MANK ry | 1 000 | |
| Mainostajien liitto ry | 831 | |
| Nuorisoasuntoliitto ry | 400 | |
| Pank Ry | 500 | |
| Pohjola-Norden ry | 340 | |
| PRH Tilintarkastusvalvonta | 630 | |
| Projektiyhdistys ry | 434 | |
| Seudulliset Kehittämisyhteisöt SEKES ry | 5 000 | |
| Sisäiset tarkastajat ry | 480 | |
| Skills Finland ry | 1 600 | |
| STTY Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojenkäsittely-yhdistys | 100 | |
| Suomalaisen Työn Liitto | 97 | |
| Suomen kaupunginsihteerien yhdistys | 15 | |
| Suomen Kotiseutuliitto ry | 800 | |
| Suomen Kylätoiminta ry | 500 | |
| Suomen Laatu yhdistys ry | 2 753 | |
| Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö | 300 | |
| Suomen Sairaalahygieniayhdistys ry | 250 | |
| Suomen Standardisoimisliitto SFS ry | 560 | |
| Suomen Strategisen Johtamisen Seura ry | 205 | |
| Suomen Yrityskummit ry | 3 000 | |
| Suomi-Venäjä -seura | 723 | |
| Taloustieteellinen yhdistys ry | 38 | |
| TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry | 930 | |
| Tietotekniikan Liitto ry | 923 | |
| Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry | 390 | |
| Työelämän tutkimusyhdistys ry | 40 | 33 779 |

Kansainväliset yhteisöt

| | |
|--|--------|
| Council of European Municipalities and Regions | 43 983 |
| European Health Property Network | 5 000 |
| HOPE European Hospital and Healthcare Federation | 11 074 |

| | | |
|---|--------------|--------|
| ICLEI International Council for Local Environmental Initiatives | 3 208 | |
| IHF International Hospital Federation | <u>6 058</u> | 69 323 |

103 102

KT Kuntatyöntäjien jäsenyydet yhteisöissä**Kotimaiset yhteisöt**

| | | |
|----------|--|-------|
| Henry ry | | 1 000 |
|----------|--|-------|

Kansainväliset yhteisöt

| | | |
|---|---------------|--------|
| CEEP European Centre of Employers and Enterprises | 61 850 | |
| EFEE European Federation of Education Employers | 2 860 | |
| HOSPEEM European Hospital & Healthcare Employers' Association | <u>15 750</u> | 79 972 |

84 610

Liite 2**Suomen Kuntaliitto ry:n kuntakohtaiset jäsenmaksut sekä KT Kuntatyöntajien kuntakohtaiset maksusuudet**

Laskelman jäsenmaksu:

KT Kuntatyöntajat:

Maksusuus on 6 012 676 euroa, josta peritään enakkoon 80 % = 4 810 141 euroa.

Jäsenmaksusta puolet kerätään asukasluvun¹⁾ ja puolet verotettavien tulojen²⁾ perusteella.**Muun Kuntaliiton jäsenmaksu:**

Jäsenmaksu 17 070 971 euroa, josta 3/4 kerätään asukasluvun¹⁾ ja 1/4 verotettavien tulojen²⁾ perusteella, kuitenkin niin, että yli 20 000 asukkaan menevältä osalta jäsenkunta maksaa asukaslukuperusteista jäsenmaksua 15 prosentilla alennettuna. Jos jäsenkunnan verotettavat tulot asukasta kohti ylittävät kaikkien kuntien keskimääräisen luvun (16 944 €/as.), maksetaan keskiarvon ylittävältä osalta verotettaviin tuloihin perustuvaa jäsenmaksua 25 prosentilla alennettuna.

Ahvenanmaan kunnille on annettu lisäksi 25 prosentin alennus jäsenmaksuun.

¹⁾ Asukasluku vuoden vaihteessa 2017/2018. (Lähde: Tilastokeskus)

²⁾ Verotettavilla tuloilla tarkoitetaan maksuunpantua kunnallisveroa vastaavia verotettavia tuloja vuodelta 2017 (Lähde: Verohallinto 10.9.2018, ennakkotieto)

| Kunta | Asukas- | Verotettavat | Jäsenmaksu vuonna 2019 | | |
|-----------|-----------|--------------|------------------------|------------|------------|
| | luku | tulot/as. | Kuntatyön- | Muu | Yhteensä |
| | vuoden | v. 2017 | antajat | Kunta- | |
| | vaiht. | (as.luku | | liitto | |
| | 2017/2018 | 31.12.2016) | € | € | € |
| Koko maa | 5 513 130 | 16 944 | 4 810 141 | 17 070 971 | 21 514 522 |
| Akaa | 16 769 | 14 798 | 13 851 | 54 003 | 66 798 |
| Alajärvi | 9 831 | 11 328 | 7 220 | 30 038 | 36 709 |
| Alavieska | 2 610 | 11 488 | 1 931 | 8 000 | 9 784 |
| Alavus | 11 713 | 11 416 | 8 663 | 35 897 | 43 900 |
| Asikkala | 8 248 | 14 324 | 6 710 | 26 377 | 32 575 |
| Askola | 4 990 | 15 787 | 4 255 | 16 310 | 20 241 |
| Aura | 3 991 | 14 977 | 3 298 | 12 856 | 15 902 |
| Brändö | 452 | 17 346 | 0 | 1 140 | 1 140 |
| Eckerö | 948 | 15 261 | 0 | 2 290 | 2 290 |
| Enonkoski | 1 416 | 11 475 | 1 054 | 4 351 | 5 324 |
| Enontekiö | 1 893 | 12 415 | 1 433 | 5 861 | 7 185 |
| Espoo | 279 044 | 24 648 | 297 937 | 897 492 | 1 172 723 |
| Eura | 11 910 | 15 512 | 10 053 | 38 745 | 48 032 |
| Eurajoki | 9 521 | 17 039 | 8 338 | 31 506 | 39 208 |
| Evijärvi | 2 499 | 12 105 | 1 892 | 7 738 | 9 485 |
| Finström | 2 580 | 15 977 | 0 | 6 334 | 6 334 |
| Forssa | 17 185 | 14 393 | 14 008 | 55 006 | 67 947 |
| Föglö | 532 | 13 821 | 0 | 1 278 | 1 278 |

| | | | | | |
|-------------|---------|--------|---------|-----------|-----------|
| Geta | 495 | 11 910 | 0 | 1 145 | 1 145 |
| Haapajärvi | 7 251 | 11 889 | 5 441 | 22 364 | 27 391 |
| Haapavesi | 6 970 | 11 265 | 5 131 | 21 318 | 26 058 |
| Hailuoto | 967 | 15 238 | 817 | 3 147 | 3 902 |
| Halsua | 1 171 | 10 413 | 843 | 3 547 | 4 326 |
| Hamina | 20 493 | 15 899 | 17 498 | 66 840 | 83 005 |
| Hammarland | 1 547 | 15 477 | 0 | 3 745 | 3 745 |
| Hankasalmi | 5 019 | 11 221 | 3 703 | 15 365 | 18 786 |
| Hanko | 8 517 | 17 467 | 7 661 | 28 503 | 35 580 |
| Harjavalta | 7 151 | 15 914 | 6 125 | 23 423 | 29 081 |
| Hartola | 2 882 | 11 352 | 2 125 | 8 821 | 10 784 |
| Hattula | 9 610 | 16 948 | 8 471 | 31 909 | 39 735 |
| Hausjärvi | 8 504 | 15 552 | 7 216 | 27 731 | 34 397 |
| Heinola | 19 128 | 14 998 | 15 917 | 61 813 | 76 517 |
| Heinävesi | 3 455 | 11 255 | 2 541 | 10 563 | 12 911 |
| Helsinki | 643 272 | 21 818 | 641 604 | 1 998 388 | 2 591 095 |
| Hirvensalmi | 2 236 | 12 293 | 1 706 | 6 947 | 8 522 |
| Hollola | 23 782 | 16 200 | 20 427 | 76 571 | 95 441 |
| Honkajoki | 1 707 | 11 157 | 1 258 | 5 223 | 6 385 |
| Huittinen | 10 207 | 13 335 | 8 075 | 32 229 | 39 689 |
| Humppila | 2 290 | 12 538 | 1 767 | 7 150 | 8 783 |
| Hyrynsalmi | 2 326 | 11 495 | 1 738 | 7 160 | 8 765 |
| Hyvinkää | 46 739 | 18 557 | 42 928 | 147 316 | 186 973 |
| Hämeenkyrö | 10 599 | 14 362 | 8 628 | 33 905 | 41 875 |
| Hämeenlinna | 67 662 | 16 703 | 59 073 | 205 611 | 260 181 |
| Ii | 9 966 | 12 837 | 7 577 | 30 915 | 37 914 |
| Iisalmi | 21 639 | 14 182 | 17 498 | 68 390 | 84 555 |
| Iitti | 6 820 | 13 795 | 5 456 | 21 645 | 26 685 |
| Ikaalinen | 7 119 | 13 261 | 5 574 | 22 375 | 27 524 |
| Ilmajoki | 12 205 | 13 860 | 9 727 | 38 668 | 47 654 |
| Ilomantsi | 5 128 | 11 937 | 3 871 | 15 856 | 19 432 |
| Imatra | 27 269 | 16 271 | 23 574 | 86 961 | 108 738 |
| Inari | 6 869 | 15 453 | 5 748 | 22 256 | 27 566 |
| Inkoo | 5 481 | 18 639 | 5 104 | 18 580 | 23 295 |
| Isojoki | 2 032 | 11 325 | 1 502 | 6 226 | 7 613 |
| Isokyrö | 4 673 | 13 163 | 3 658 | 14 686 | 18 065 |
| Janakkala | 16 607 | 16 289 | 14 344 | 54 611 | 67 861 |
| Joensuu | 76 067 | 13 941 | 60 790 | 220 080 | 276 238 |
| Jokioinen | 5 286 | 14 806 | 4 370 | 17 029 | 21 066 |
| Jomala | 4 859 | 18 915 | 0 | 12 264 | 12 264 |
| Joroinen | 4 917 | 13 510 | 3 922 | 15 584 | 19 208 |
| Joutsa | 4 567 | 12 096 | 3 469 | 14 162 | 17 366 |
| Juuka | 4 817 | 10 866 | 3 504 | 14 658 | 17 895 |
| Juupajoki | 1 904 | 13 483 | 1 519 | 6 036 | 7 440 |
| Juva | 6 334 | 11 758 | 4 736 | 19 505 | 23 881 |
| Jyväskylä | 140 188 | 15 520 | 117 383 | 408 862 | 517 299 |

| | | | | | |
|--------------------|--------|--------|--------|---------|---------|
| Jämijärvi | 1 867 | 11 395 | 1 385 | 5 729 | 7 008 |
| Jämsä | 20 877 | 15 511 | 17 710 | 67 740 | 84 100 |
| Järvenpää | 42 572 | 19 801 | 40 002 | 135 894 | 172 847 |
| Kaarina | 33 099 | 19 220 | 30 839 | 107 074 | 135 562 |
| Kaavi | 3 048 | 10 522 | 2 198 | 9 239 | 11 269 |
| Kajaani | 37 239 | 15 178 | 31 104 | 114 026 | 142 760 |
| Kalajoki | 12 516 | 12 658 | 9 622 | 39 016 | 47 905 |
| Kangasala | 31 437 | 17 280 | 27 768 | 100 039 | 125 690 |
| Kangasniemi | 5 549 | 11 781 | 4 146 | 17 082 | 20 912 |
| Kankaanpää | 11 585 | 13 494 | 9 154 | 36 561 | 45 017 |
| Kannonkoski | 1 408 | 10 301 | 998 | 4 237 | 5 159 |
| Kannus | 5 520 | 12 907 | 4 288 | 17 288 | 21 250 |
| Karjajoki | 1 329 | 11 971 | 1 002 | 4 107 | 5 032 |
| Karkkila | 8 900 | 14 753 | 7 313 | 28 594 | 35 350 |
| Karstula | 4 146 | 11 187 | 3 046 | 12 670 | 15 485 |
| Karvia | 2 403 | 10 565 | 1 725 | 7 270 | 8 864 |
| Kaskinen | 1 274 | 17 137 | 1 135 | 4 249 | 5 297 |
| Kauhajoki | 13 610 | 12 366 | 10 387 | 42 289 | 51 884 |
| Kauhava | 16 278 | 12 656 | 12 589 | 50 878 | 62 507 |
| Kauniainen | 9 624 | 37 313 | 13 316 | 38 429 | 50 730 |
| Kaustinen | 4 309 | 12 870 | 3 325 | 13 454 | 16 525 |
| Keitele | 2 309 | 12 057 | 1 746 | 7 146 | 8 760 |
| Kemi | 21 256 | 15 582 | 18 054 | 68 873 | 85 551 |
| Kemijärvi | 7 534 | 14 383 | 6 162 | 24 154 | 29 847 |
| Keminmaa | 8 296 | 16 744 | 7 250 | 27 434 | 34 132 |
| Kemiönsaari | 6 793 | 13 336 | 5 357 | 21 418 | 26 366 |
| Kempele | 17 535 | 16 776 | 15 217 | 57 793 | 71 850 |
| Kerava | 35 554 | 19 317 | 33 386 | 114 875 | 145 717 |
| Keuruu | 9 919 | 13 729 | 7 909 | 31 431 | 38 737 |
| Kihniö | 1 967 | 10 790 | 1 421 | 5 967 | 7 279 |
| Kinnula | 1 656 | 10 595 | 1 193 | 5 018 | 6 121 |
| Kirkkonummi | 39 170 | 21 989 | 39 442 | 129 367 | 165 803 |
| Kitee | 10 486 | 12 040 | 7 947 | 32 481 | 39 822 |
| Kittilä | 6 421 | 14 755 | 5 259 | 20 598 | 25 456 |
| Kiuruvesi | 8 283 | 11 343 | 6 117 | 25 369 | 31 020 |
| Kivijärvi | 1 132 | 9 947 | 796 | 3 395 | 4 130 |
| Kokemäki | 7 381 | 13 674 | 5 897 | 23 410 | 28 857 |
| Kokkola | 47 723 | 15 008 | 39 508 | 143 362 | 179 860 |
| Kolari | 3 854 | 13 122 | 2 993 | 12 068 | 14 833 |
| Konnevesi | 2 748 | 11 968 | 2 060 | 8 471 | 10 374 |
| Kontiolahti | 14 830 | 14 760 | 12 173 | 47 621 | 58 867 |
| Korsnäs | 2 154 | 11 406 | 1 587 | 6 591 | 8 057 |
| Koski Tl | 2 359 | 12 409 | 1 812 | 7 351 | 9 026 |
| Kotka | 53 539 | 16 159 | 46 194 | 163 284 | 205 957 |
| Kouvola | 84 196 | 16 029 | 72 396 | 252 000 | 318 879 |
| Kristiinankaupunki | 6 638 | 13 605 | 5 285 | 21 021 | 25 904 |

| | | | | | |
|---------------|---------|--------|---------|---------|---------|
| Kruunupyy | 6 531 | 13 332 | 5 154 | 20 599 | 25 360 |
| Kuhmo | 8 499 | 12 370 | 6 502 | 26 437 | 32 443 |
| Kuhmoinen | 2 252 | 11 948 | 1 696 | 6 957 | 8 524 |
| Kumlinge | 314 | 17 213 | 0 | 779 | 779 |
| Kuopio | 118 209 | 15 974 | 100 630 | 348 921 | 441 883 |
| Kuortane | 3 637 | 12 076 | 2 751 | 11 257 | 13 798 |
| Kurikka | 21 203 | 12 454 | 16 245 | 65 542 | 80 549 |
| Kustavi | 923 | 15 311 | 765 | 2 978 | 3 685 |
| Kuusamo | 15 386 | 12 988 | 11 981 | 48 238 | 59 306 |
| Kyyjärvi | 1 352 | 11 444 | 1 001 | 4 146 | 5 071 |
| Kärkölä | 4 508 | 14 190 | 3 648 | 14 382 | 17 752 |
| Kärsämäki | 2 611 | 10 256 | 1 851 | 7 858 | 9 569 |
| Kökar | 236 | 15 329 | 0 | 579 | 579 |
| Lahti | 119 573 | 15 828 | 101 487 | 352 311 | 446 063 |
| Laihia | 8 051 | 15 298 | 6 761 | 26 127 | 32 373 |
| Laitila | 8 610 | 13 982 | 6 866 | 27 285 | 33 628 |
| Lapinjärvi | 2 706 | 13 187 | 2 124 | 8 514 | 10 476 |
| Lapinlahti | 9 692 | 12 315 | 7 407 | 30 135 | 36 978 |
| Lappajärvi | 3 140 | 11 664 | 2 338 | 9 652 | 11 811 |
| Lappeenranta | 72 909 | 15 785 | 61 815 | 217 654 | 274 758 |
| Lapua | 14 494 | 13 645 | 11 515 | 45 854 | 56 492 |
| Laukaa | 18 978 | 14 375 | 15 397 | 60 615 | 74 838 |
| Lemi | 3 063 | 14 009 | 2 461 | 9 740 | 12 014 |
| Lemland | 2 028 | 17 854 | 0 | 5 080 | 5 080 |
| Lempäälä | 22 829 | 17 459 | 20 313 | 74 937 | 93 702 |
| Leppävirta | 9 782 | 14 105 | 7 900 | 31 177 | 38 475 |
| Lestijärvi | 789 | 10 650 | 570 | 2 394 | 2 920 |
| Lieksa | 11 297 | 12 845 | 8 813 | 35 447 | 43 589 |
| Lieto | 19 596 | 17 686 | 17 503 | 65 312 | 81 481 |
| Liminka | 10 133 | 13 710 | 8 001 | 31 967 | 39 358 |
| Liperi | 12 150 | 13 476 | 9 629 | 38 395 | 47 290 |
| Lohja | 46 785 | 17 301 | 41 679 | 145 808 | 184 311 |
| Loimaa | 16 150 | 13 608 | 12 825 | 51 083 | 62 931 |
| Loppi | 8 028 | 14 144 | 6 492 | 25 603 | 31 600 |
| Loviisa | 15 085 | 15 468 | 12 718 | 49 045 | 60 794 |
| Luhanka | 734 | 11 648 | 550 | 2 263 | 2 771 |
| Lumijoki | 2 081 | 11 830 | 1 559 | 6 413 | 7 853 |
| Lumparland | 395 | 16 762 | 0 | 973 | 973 |
| Luoto | 5 264 | 13 214 | 4 083 | 16 474 | 20 246 |
| Luumäki | 4 747 | 13 459 | 3 768 | 15 013 | 18 494 |
| Maalahti | 5 477 | 13 971 | 4 402 | 17 418 | 21 484 |
| Maarianhamina | 11 677 | 20 020 | 0 | 29 895 | 29 895 |
| Marttila | 1 988 | 13 637 | 1 587 | 6 303 | 7 768 |
| Masku | 9 656 | 17 964 | 8 743 | 32 365 | 40 441 |
| Merijärvi | 1 119 | 8 955 | 753 | 3 296 | 3 992 |
| Merikarvia | 3 156 | 12 222 | 2 389 | 9 771 | 11 978 |

| | | | | | |
|------------------|---------|--------|---------|---------|---------|
| Miehikkälä | 1 992 | 10 941 | 1 451 | 6 065 | 7 405 |
| Mikkeli | 54 261 | 14 943 | 44 929 | 161 980 | 203 485 |
| Muhos | 9 019 | 13 294 | 7 057 | 28 338 | 34 858 |
| Multia | 1 636 | 10 779 | 1 183 | 4 964 | 6 057 |
| Muonio | 2 332 | 13 787 | 1 863 | 7 397 | 9 118 |
| Mustasaari | 19 384 | 16 800 | 16 947 | 64 112 | 79 767 |
| Muurame | 10 097 | 17 445 | 8 927 | 33 516 | 41 763 |
| Mynämäki | 7 838 | 14 796 | 6 447 | 25 194 | 31 149 |
| Myrskylä | 1 969 | 12 966 | 1 532 | 6 170 | 7 585 |
| Mäntsälä | 20 803 | 16 262 | 17 920 | 68 020 | 84 574 |
| Mänttä-Vilppula | 10 256 | 15 059 | 8 579 | 33 224 | 41 149 |
| Mäntyharju | 6 054 | 13 032 | 4 716 | 18 984 | 23 341 |
| Naantali | 19 167 | 19 761 | 18 180 | 65 332 | 82 126 |
| Nakkila | 5 521 | 14 506 | 4 509 | 17 688 | 21 853 |
| Nivala | 10 815 | 11 605 | 8 021 | 33 185 | 40 595 |
| Nokia | 33 322 | 17 014 | 29 271 | 105 394 | 132 435 |
| Nousiainen | 4 813 | 15 695 | 4 071 | 15 672 | 19 433 |
| Nurmes | 7 765 | 12 020 | 5 864 | 24 016 | 29 433 |
| Nurmijärvi | 42 159 | 19 905 | 40 181 | 135 591 | 172 709 |
| Närpiö | 9 507 | 12 683 | 7 275 | 29 576 | 36 296 |
| Orimattila | 16 221 | 14 145 | 13 087 | 51 678 | 63 768 |
| Oripää | 1 382 | 12 310 | 1 041 | 4 270 | 5 232 |
| Orivesi | 9 285 | 13 644 | 7 368 | 29 359 | 36 165 |
| Oulainen | 7 472 | 13 010 | 5 813 | 23 416 | 28 786 |
| Oulu | 201 810 | 16 314 | 173 366 | 593 163 | 753 316 |
| Outokumpu | 7 003 | 12 086 | 5 294 | 21 670 | 26 561 |
| Padasjoki | 3 027 | 12 428 | 2 318 | 9 420 | 11 562 |
| Paimio | 10 730 | 16 765 | 9 365 | 35 460 | 44 111 |
| Paltamo | 3 435 | 11 645 | 2 561 | 10 564 | 12 930 |
| Parainen | 15 285 | 17 630 | 13 745 | 51 120 | 63 817 |
| Parikkala | 4 969 | 12 340 | 3 820 | 15 490 | 19 019 |
| Parkano | 6 562 | 12 576 | 5 061 | 20 485 | 25 161 |
| Pedersören kunta | 11 084 | 12 939 | 8 576 | 34 651 | 42 573 |
| Pelkosenniemi | 958 | 12 980 | 740 | 2 993 | 3 677 |
| Pello | 3 510 | 12 936 | 2 736 | 11 009 | 13 536 |
| Perho | 2 860 | 10 200 | 2 024 | 8 600 | 10 469 |
| Pertunmaa | 1 739 | 10 423 | 1 248 | 5 261 | 6 414 |
| Petäjävesi | 3 920 | 12 642 | 3 025 | 12 240 | 15 034 |
| Pieksämäki | 18 220 | 14 008 | 14 704 | 58 054 | 71 637 |
| Pielavesi | 4 624 | 10 466 | 3 303 | 13 961 | 17 012 |
| Pietarsaari | 19 379 | 15 921 | 16 502 | 63 301 | 78 545 |
| Pihtipudas | 4 127 | 10 698 | 2 976 | 12 511 | 15 260 |
| Pirkkala | 19 237 | 19 720 | 18 239 | 65 565 | 82 414 |
| Polvijärvi | 4 414 | 10 381 | 3 151 | 13 324 | 16 235 |
| Pomarkku | 2 166 | 11 547 | 1 619 | 6 669 | 8 164 |
| Pori | 84 587 | 15 632 | 71 589 | 251 075 | 317 209 |

| | | | | | |
|-------------|--------|--------|--------|---------|---------|
| Pornainen | 5 121 | 16 717 | 4 461 | 16 908 | 21 029 |
| Porvoo | 50 159 | 19 103 | 46 846 | 158 620 | 201 896 |
| Posio | 3 310 | 10 654 | 2 398 | 10 054 | 12 269 |
| Pudasjärvi | 8 103 | 10 543 | 5 793 | 24 473 | 29 824 |
| Pukkila | 1 940 | 14 187 | 1 582 | 6 212 | 7 673 |
| Punkalaidun | 2 949 | 11 701 | 2 205 | 9 081 | 11 118 |
| Puolanka | 2 669 | 10 842 | 1 940 | 8 118 | 9 910 |
| Puumala | 2 208 | 12 832 | 1 712 | 6 909 | 8 491 |
| Pyhtää | 5 264 | 16 346 | 4 573 | 17 358 | 21 582 |
| Pyhäjoki | 3 189 | 13 601 | 2 523 | 10 070 | 12 402 |
| Pyhäjärvi | 5 337 | 12 721 | 4 138 | 16 700 | 20 522 |
| Pyhäntä | 1 579 | 11 572 | 1 166 | 4 837 | 5 914 |
| Pyhäranta | 2 077 | 15 539 | 1 747 | 6 746 | 8 360 |
| Pälkäne | 6 567 | 13 591 | 5 217 | 20 774 | 25 593 |
| Pöytyä | 8 422 | 13 047 | 6 571 | 26 429 | 32 499 |
| Raahe | 25 001 | 15 327 | 20 908 | 79 087 | 98 401 |
| Raasepori | 27 851 | 15 695 | 23 645 | 87 877 | 109 721 |
| Raisio | 24 234 | 17 594 | 21 711 | 79 311 | 99 367 |
| Rantasalmi | 3 553 | 11 450 | 2 642 | 10 915 | 13 356 |
| Ranua | 3 972 | 10 208 | 2 807 | 11 938 | 14 532 |
| Rauma | 39 620 | 18 383 | 36 267 | 125 887 | 159 390 |
| Rautalampi | 3 255 | 11 815 | 2 435 | 10 026 | 12 276 |
| Rautavaara | 1 698 | 10 059 | 1 194 | 5 093 | 6 196 |
| Rautjärvi | 3 436 | 14 209 | 2 787 | 10 973 | 13 548 |
| Reisjärvi | 2 813 | 11 000 | 2 048 | 8 563 | 10 455 |
| Riihimäki | 29 021 | 16 991 | 25 580 | 92 932 | 116 562 |
| Ristijärvi | 1 317 | 12 436 | 1 011 | 4 104 | 5 038 |
| Rovaniemi | 62 420 | 15 518 | 52 426 | 186 536 | 234 967 |
| Ruokolahti | 5 218 | 15 651 | 4 418 | 16 999 | 21 080 |
| Ruovesi | 4 459 | 12 834 | 3 475 | 13 985 | 17 196 |
| Rusko | 6 263 | 17 672 | 5 560 | 20 815 | 25 951 |
| Rääkkylä | 2 240 | 9 919 | 1 566 | 6 701 | 8 148 |
| Saarijärvi | 9 589 | 11 955 | 7 211 | 29 601 | 36 262 |
| Salla | 3 575 | 11 755 | 2 682 | 11 024 | 13 502 |
| Salo | 52 984 | 14 421 | 43 267 | 157 257 | 197 227 |
| Saltvik | 1 873 | 16 046 | 0 | 4 578 | 4 578 |
| Sastamala | 24 820 | 13 502 | 19 663 | 76 597 | 94 761 |
| Sauvo | 3 007 | 14 975 | 2 502 | 9 718 | 12 029 |
| Savitaipale | 3 480 | 12 680 | 2 689 | 10 872 | 13 356 |
| Savonlinna | 34 664 | 14 036 | 28 035 | 105 009 | 130 907 |
| Savukoski | 1 012 | 11 928 | 767 | 3 135 | 3 843 |
| Seinäjoki | 62 676 | 15 708 | 52 772 | 187 506 | 236 257 |
| Sievi | 5 035 | 10 992 | 3 654 | 15 304 | 18 679 |
| Siikainen | 1 476 | 10 196 | 1 042 | 4 435 | 5 398 |
| Siikajoki | 5 343 | 12 051 | 4 021 | 16 499 | 20 214 |
| Siikalatva | 5 447 | 11 151 | 4 004 | 16 649 | 20 348 |

| | | | | | |
|---------------|---------|--------|---------|---------|---------|
| Siilinjärvi | 21 657 | 16 204 | 18 648 | 70 487 | 87 713 |
| Simo | 3 110 | 14 566 | 2 562 | 10 003 | 12 369 |
| Sipoo | 20 310 | 21 247 | 19 887 | 69 896 | 88 268 |
| Siuntio | 6 146 | 19 436 | 5 810 | 20 935 | 26 303 |
| Sodankylä | 8 545 | 14 996 | 7 114 | 27 619 | 34 190 |
| Soini | 2 114 | 10 113 | 1 501 | 6 365 | 7 752 |
| Somero | 8 919 | 13 198 | 7 002 | 28 065 | 34 534 |
| Sonkajärvi | 4 075 | 11 224 | 3 010 | 12 481 | 15 262 |
| Sotkamo | 10 423 | 14 414 | 8 486 | 33 345 | 41 184 |
| Sottunga | 92 | 19 853 | 0 | 238 | 238 |
| Sulkava | 2 588 | 10 979 | 1 893 | 7 893 | 9 642 |
| Sund | 1 031 | 16 515 | 0 | 2 533 | 2 533 |
| Suomussalmi | 8 051 | 12 196 | 6 121 | 24 974 | 30 629 |
| Suonenjoki | 7 266 | 12 536 | 5 564 | 22 612 | 27 752 |
| Sysmä | 3 859 | 11 463 | 2 868 | 11 852 | 14 501 |
| Säkylä | 6 903 | 16 077 | 5 942 | 22 663 | 28 152 |
| Taipalsaari | 4 774 | 16 591 | 4 173 | 15 789 | 19 644 |
| Taivalkoski | 4 058 | 11 401 | 3 002 | 12 438 | 15 211 |
| Taivassalo | 1 654 | 14 639 | 1 341 | 5 282 | 6 521 |
| Tammela | 6 155 | 14 586 | 5 061 | 19 780 | 24 455 |
| Tampere | 231 853 | 16 764 | 200 951 | 683 540 | 869 176 |
| Tervo | 1 585 | 10 543 | 1 136 | 4 792 | 5 841 |
| Tervola | 3 068 | 13 121 | 2 400 | 9 639 | 11 857 |
| Teuva | 5 269 | 11 843 | 3 958 | 16 259 | 19 916 |
| Tohmajärvi | 4 571 | 11 305 | 3 369 | 13 988 | 17 101 |
| Toholampi | 3 192 | 11 300 | 2 347 | 9 758 | 11 927 |
| Toivakka | 2 384 | 13 113 | 1 873 | 7 504 | 9 234 |
| Tornio | 21 928 | 15 619 | 18 578 | 70 728 | 87 890 |
| Turku | 189 669 | 16 158 | 161 815 | 555 912 | 705 394 |
| Tuusniemi | 2 597 | 10 952 | 1 890 | 7 903 | 9 649 |
| Tuusula | 38 646 | 21 003 | 37 972 | 126 478 | 161 556 |
| Tyrnävä | 6 730 | 11 892 | 5 034 | 20 727 | 25 378 |
| Ulvila | 13 237 | 15 755 | 11 246 | 43 192 | 53 580 |
| Urkala | 4 829 | 12 493 | 3 692 | 15 017 | 18 428 |
| Utajärvi | 2 768 | 11 203 | 2 035 | 8 461 | 10 340 |
| Utsjoki | 1 242 | 14 309 | 1 005 | 3 963 | 4 891 |
| Uurainen | 3 747 | 12 226 | 2 822 | 11 575 | 14 182 |
| Uusikaarlepyy | 7 521 | 13 243 | 5 880 | 23 623 | 29 055 |
| Uusikaupunki | 15 752 | 16 520 | 13 510 | 51 627 | 64 107 |
| Vaala | 2 941 | 11 816 | 2 222 | 9 097 | 11 149 |
| Vaasa | 67 392 | 16 544 | 58 575 | 204 348 | 258 458 |
| Valkeakoski | 21 136 | 16 271 | 18 279 | 69 117 | 86 003 |
| Valtimo | 2 218 | 10 777 | 1 600 | 6 725 | 8 204 |
| Vantaa | 223 027 | 19 343 | 207 868 | 677 914 | 869 940 |
| Varkaus | 21 155 | 15 236 | 17 763 | 68 212 | 84 621 |
| Vehmaa | 2 316 | 13 608 | 1 820 | 7 290 | 8 971 |

| | | | | | |
|------------|--------|--------|--------|---------|---------|
| Vesanto | 2 094 | 10 606 | 1 509 | 6 347 | 7 741 |
| Vesilahti | 4 460 | 15 041 | 3 697 | 14 387 | 17 802 |
| Veteli | 3 216 | 12 360 | 2 455 | 9 995 | 12 263 |
| Vieremä | 3 685 | 11 750 | 2 750 | 11 338 | 13 879 |
| Vihti | 29 054 | 18 689 | 26 785 | 94 574 | 119 318 |
| Viitasaari | 6 411 | 11 819 | 4 837 | 19 821 | 24 289 |
| Vimpeli | 2 974 | 12 883 | 2 315 | 9 323 | 11 462 |
| Virolahti | 3 207 | 12 578 | 2 472 | 10 010 | 12 294 |
| Virrat | 6 844 | 12 371 | 5 221 | 21 262 | 26 086 |
| Vårdö | 430 | 14 405 | 0 | 1 035 | 1 035 |
| Vöyri | 6 616 | 13 145 | 5 181 | 20 795 | 25 581 |
| Ylitornio | 4 118 | 12 637 | 3 183 | 12 868 | 15 808 |
| Ylivieska | 15 251 | 13 768 | 12 117 | 48 249 | 59 443 |
| Ylöjärvi | 32 878 | 16 401 | 28 373 | 103 202 | 129 412 |
| Ypäjä | 2 372 | 13 232 | 1 858 | 7 456 | 9 173 |
| Ähtäri | 5 906 | 12 970 | 4 604 | 18 525 | 22 778 |
| Äänekoski | 19 144 | 14 637 | 15 752 | 61 542 | 76 094 |

Liite 3

Suomen Kuntaliitto ry:n maksullisten palvelujen laskutusperusteet vuonna 2019

1 Kuntaliiton palvelujen maksullisuus

Kuntaliiton hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaan liiton palvelutoiminta ja sen maksullisuus määritellään seuraavasti:

1.1 Jäsenmaksuperusteiset palvelut

- Kuntien ja kuntayhtymien edunvalvonta
- yhteiset kehittämistehtävät ja tutkimus
- asiantuntijapalvelu puhelimesta ja sähköpostitse (ensimmäinen tunti)
- tiedonvälitys (mm. yleiskirjeet, tiedotteet, soveltamisohjeet, perustilastot, www-palvelu).

1.2 Maksulliset palvelut

- Kirjalliset lausunnot, myös suurempitöiset vastaukset sähköposteina tulleisiin kyselyihin. Vastauksen laskutuksesta on ensin ilmoitettava kyselijälle
- vaativampi lainopillinen neuvonta ja toimeksiannot
- neuvottelut ja asiantuntijana kuuleminen
- koulutus
- julkaisut
- lisäkappaleet kuntatiedotteista.

2 Maksullisten palvelujen laskutusperusteet

2.1 Asiantuntijapalvelu

Kunnalle ja kunnan edustajalle sekä Kuntaliiton palvelusopimusperusteisille yhteistyökumppaneille tavanomaisen vastausajan puitteissa kirjallisesta tai sähköpostitse annetusta lausunnosta laskutetaan käytetyn työajan perusteella ensimmäisen tunnin ylittävältä alkavalta työtunnilta.

Ohjeellinen laskutusperuste on 150 euroa/tunti + alv. Kuntaliiton jäsenmaksuun ja palvelusopimukseen sisältyy ensimmäinen tunti asiantuntijapalvelua ja toiselta alkavalta tunnilta veloitetään ohjeellinen tuntihinta. Muilta kuntataustaisilta toimijoilta veloitetään kaksinkertainen hinta ja muilta organisaatioilta veloitetään minimissään kaksinkertainen hinta.

Kiireellisistä lausunnoista, joissa vastausaika on asiakkaan toiveesta 1–3 päivää, laskutetaan kaksinkertainen hinta. Mikäli lausunto vaatii erittäin laajaa selvitystä, laskutusperusteesta sovitaan erikseen.

Neuvottelu- ja kuulemistehtävistä laskutetaan sopimuksen mukaan. Laskutus perustuu käytettyyn työaikaan ja aiheutuneisiin matka- ym. kustannuksiin. Samoja perusteita sovelletaan myös videoneuvotteluihin.

Asiantuntijan ohjeellinen puheenvuoro- tai luentopalkkio sekä neuvottelu- ja kuulemispalkkio on 150 euroa/h + alv. Laskutus perustuu käytettyyn valmistelu- ja toteutustyöaikaan ja aiheutuneisiin matkakuluihin. Mahdolliset matkatoimistojen ym. muut toimeksiannon hoitamisesta aiheutuvat laskut ohjataan suoraan toimeksiantajalle, jolloin vältetään tarpeeton läpilaskutus. Useita luennoitsijoita vaativien tilaisuuksien veloitukset sovitaan erikseen.

2.2 Julkaisut

Julkaisukohtaisen hinnoittelun mukaisesti (keskihinta on noin 20 € + toimitusmaksut).

2.3 Kunnia- ja ansiomerkit

Kunnia- ja ansiomerkkien myyntihinnat 2019 ovat seuraavat

| | |
|--------------------------------|-----------|
| Kultainen kunniamerkki | 817 euroa |
| Hopeinen kunniamerkki | 210 euroa |
| Kultainen ansiomerkki (40 v.) | 159 euroa |
| Kultainen ansiomerkki (30 v.) | 141 euroa |
| Hopeinen ansiomerkki (20 v.) | 120 euroa |
| Pronssinen ansiomerkki (10 v.) | 93 euroa |
| Erikoisansiomerkki | 116 euroa |

Liite 4 Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikka

YLEISTÄ

Suomen Kuntaliitto ry (Kuntaliitto) on kuntien ja kunta-alan yhteinen, kaksikielinen edunvalvonta-, palvelu- ja kehittämisorganisaatio. Kuntaliitto perustettiin vuonna 1993, jolloin Suomen Kaupunkiliitto, Suomen Kunnallisliitto, Finlands svenska kommunförbund, Sairaaliitto, Suomen ammatillisten oppilaitosten liitto, Suomen maakuntien liitto ja Kunnallinen työmarkkinalaitos yhdistyivät yleishyödylliseksi yhdistykseksi. Toiminnassa ovat mukana mm. myös sairaanhoitopiirit, muut kuntayhtymät sekä maakuntaliitot.

Tämän sijoituspolitiikan tarkoituksena on Kuntaliiton omaan lukuunsa harjoittamassa sijoitustoiminnassa noudatettavien periaatteiden kirjaaminen ja vahvistaminen. Sijoituspolitiikassa käsitellään ainoastaan Kuntaliiton arvopaperisijoituksista koostuvan sijoitussalkun sijoituksia. Konserniin kuuluvien yhtiöiden hallinnointia käsitellään muissa ohjeissa.

OMAISUUDEN ROOLI KUNTALIITOSSA

Sijoituspolitiikassa käsiteltävä sijoitussalkku on markkina-arvoltaan 67,5 miljoonaa euroa (31.8.2018).

Kuntaliiton sijoitussalkun tuottoa ja pääomaa on yhdessä konserniyhtiöistä saatavien osinkojen kanssa käytetty kattamaan Kuntaliiton operatiivisen toiminnan kuluja. Myös jatkossa on tarpeen varautua kattamaan operatiivisen toiminnan kuluja, koska jäsenmaksut ja muut tulot eivät välttämättä riitä lähivuosiin kattamaan operatiivisen toiminnan kuluja.

Toiminnan rahoittamisen lisäksi sijoitussalkun pääomaa ja tuottoja voidaan käyttää esimerkiksi strategisten sijoitusten kasvattamiseen/rahoittamiseen sekä kuntakentän kannalta muuhun merkittävään yritystoimintaan tarpeen mukaan Kuntaliiton hallituksen näin päättäessä.

SIJOITUSSALKUN TUOTTOTAVOITE JA SIJOITUSHORISONTTI

Kuntaliiton sijoitussalkun salkunhoidon tavoitteena on operatiivisen toiminnan rahoittamiseen tarvittavien varojen tuottaminen sekä salkun reaaliarvon säilyttäminen.

Kuntaliiton operatiivisen toiminnan rahoittamiseen tarvitaan vuoden 2019 budjetin mukaan noin 1,8 miljoonaa euroa. Operatiivisen toiminnan rahoittamiseen voidaan käyttää tarvittaessa myös sijoitussalkun pääomaa.

Salkun pitkän aikavälin keskimääräiseksi reaalitytuottotavoitteeksi asetetaan 2,5 % vuodessa.

RISKIT

Tuottotavoite, joka tähtää inflaation ylittävään tuottoon edellyttää, että sijoitussalkussa on myös osakesijoituksia. Tällöin on todennäköistä, että sijoitussalkun arvo myös laskee joillakin aikajaksoilla.

Sijoitusomaisuuden arvonkehitykseen liittyy riskiä sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä riski liittyy erityisesti omaisuuden arvon laskuun, joka voi seurata esimerkiksi osakekurssien laskusta. Pidemmällä aikavälillä riski liittyy siihen, että sijoitussalkulla ei saavuteta riittävää tuottoa kattamaan varainkäyttöä ja inflaatiota.

Kuntaliiton sijoitustoiminnan pääasiallisena tavoitteena on tuottotavoitteen mukaisen tuoton saavuttaminen pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä hyväksytään suurikin salkun arvon vaihtelu paremman pitkän aikavälin tuoton saavuttamiseksi. Suurien markkinamuutosten toteutuessa on tärkeää pysyä vahvistetun sijoituspolitiikan mukaisessa toiminnassa, jotta pitkän aikavälin tavoitteet saavutetaan mahdollisimman todennäköisesti.

RISKIT: Hajautus

Riskin vähentämiseksi pyritään hajauttamaan sijoitukset tehokkaasti eri varallisuusluokkiin (esimerkiksi osakkeet ja korkosijoitukset), maantieteellisesti ja varallisuusluokkien sisällä.

RISKIT: Neutraali allokaatio, maksimi ja minimirajat

Eri varallisuusluokilla (kuten osakkeet ja korkosijoitukset) on erilaisia tuotto- ja riskiominaisuuksia. Sijoitussalkun neutraali allokaatio kuvaa salkun varallisuusluokkien jakaumaa, joka pitkällä aikavälillä odotetaan toteuttavan sijoitustoiminnalle asetetut tavoitteet tuoton ja riskin suhteen.

Sijoitussalkun pitkän aikavälin tuotto selittyy valtaosin tämän neutraalin allokaation perusteella. Neutraali allokaatio on normaalisti pitkäaikainen ja sitä tarkistetaan lähinnä tehtäessä perustavanlaatuisia muutoksia tavoitteisiin kuten esimerkiksi varainkäyttöstrategian muuttuessa.

Seuraavassa taulukossa on Kuntaliiton sijoitussalkun neutraali allokaatio:

| | Neutraali- osuus | Minimi- osuus | Maksimi- osuus |
|---|---------------------|------------------|-------------------|
| Rahamarkkinat | 0,0 % | 0,0 % | 35,0 % |
| Valtionlainat | 15,0 % | 5,0 % | 30,0 % |
| Korkean luottoluokituksen yrityslainat (Investm. Grade) | 15,0 % | 5,0 % | 25,0 % |
| Matalamman luottoluokituksen yrityslainat (High Yield) | 10,0 % | 0,0 % | 15,0 % |
| Kehittyvien maiden lainat (Emerging Markets Debt) | 10,0 % | 0,0 % | 15,0 % |
| Korkosijoitukset yhteensä | 50,0 % | 35,0 % | 65,0 % |
| Vaihtoehtoiset sijoitukset | 0,0 % | 0,0 % | 0,0 % |
| Osakkeet, Suomi | 10,0 % | 5,0 % | 15,0 % |
| Osakkeet, Eurooppa | 15,0 % | 5,0 % | 20,0 % |
| Osakkeet, Yhdysvallat | 15,0 % | 5,0 % | 20,0 % |
| Osakkeet, Japani ja kehittänyt Aasia | 0,0 % | 0,0 % | 5,0 % |
| Osakkeet, Kehittyvät maat | 10,0 % | 0,0 % | 15,0 % |
| Osakkeet yhteensä | 50,0 % | 35,0 % | 65,0 % |
| Kaikki yhteensä | 100,0 % | | |

Allokaatiota on tarkasteltu simulaatiolaskelmien avulla, joiden mukaan salkun nimellinen vuosituotto-odotus seuraavan 10 vuoden aikana on keskimäärin 4,8 % vuodessa. Laskelmissa käytetty pitkän aikavälin inflaatio-odotus on 2,0 % vuodessa, joten tuotto-odotus täyttää Kuntaliiton tuottovaatimuksen. Salkun riskiä yhden vuoden tähtäimellä kuvaava VAR-luku on 20,3 %. Tämä tarkoittaa, että 95 % todennäköisyydellä salkun tappio ei ole 20,3 % suurempi yhden vuoden aikana.

Tilanteissa, joissa sijoituksia hoitamaan valittu varainhoitaja arvioi jonkin varallisuusluokan tuottonäkymien poikkeavan tavanomaisesta, voi varainhoitaja poiketa neutraalista allokaatiosta määriteltyjen minimi- ja maksimirajojen puitteissa näkemyksensä mukaisesti.

Kuntaliiton sijoituksilta edellytetään hyvää likviditeettiä, koska varojen halutaan olevan tarvittaessa nopeasti käytettävissä. Mikäli sijoitussalkusta joudutaan realisoimaan varoja, on salkun koostumus voitava tarvittaessa muokata uudelleen. Vaihtoehtoisiin sijoituksiin tehtävät sijoitukset ovat usein epälikvidimpiä kuin osake- ja korkosijoituksiin tehtävät sijoitukset, minkä vuoksi Kuntaliiton sijoitussalkun sijoituksia ei tehdä vaihtoehtoisiin sijoituksiin.¹

¹ Vaihtoehtoisilla sijoituksilla tarkoitetaan muita kuin tavanomaisia osake- ja korkosijoituksia, kuten esimerkiksi raaka-aineisiin, kiinteistöihin, pääomarahastoihin tai hedge-rahastoihin tehtäviä sijoituksia.

RISKIT: Liikkeeseenlaskijakohtaiset rajat

Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereihin voidaan sijoittaa enintään 10 % pääomasta. Painoltaan yli 5 %:n sijoituksia voi olla enintään 40 % pääomasta. Näitä rajoja ei sovelleta rahastosijoituksiin.

RISKIT: Likviditeetti

Sijoitussalkun sijoitusten valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota jälkimarkkinakelpoisuuteen ja rahaksi muutettavuuteen. Varainhoitajille ulkoistetuissa salkuissa sijoituksia tehdään pääasiallisesti vain säänneltyihin eurooppalaisiin UCITS-direktiivin (EU-maissa sijoitusrahastoja sääntelevä ns. sijoitusrahastodirektiivi) mukaisiin rahastoihin. Mahdollisista poikkeuksista on sovittava varainhoitosopimuksissa, jotka Kuntaliiton hallitus hyväksyy.

RISKIT: Valuuttamääräiset sijoituskohteet

Korkosijoitusten osalta valuuttakurssien muutosten vaikutus sijoituksen euromääräiseen kokonaistuottoon voi olla oleellinen. Kuntaliiton varoja ei pääsääntöisesti sijoiteta valuuttariskiä sisältäviin korkoinstrumentteihin tai talletuksiin. Kehittyvien markkinoiden lainoihin tehtävät rahastosijoitukset voivat kuitenkin sisältää avointa valuuttariskiä.

RISKIT - Johdannaiset

Suoria sijoituksia johdannaisiin ei tehdä.

RISKIT: Tavoitteet ja rajoitteet yhteistyökumppaneiden osalta

Sijoituksia tehdään yksinomaan viranomaisten valvonnassa olevien vakiintuneiden ja hyvämaineisten pankkien, varainhoitoyhtiöiden ja rahastoyhtiöiden kautta tai välityksellä.

RISKIT: Rahastotyytit ja sijoituskohteiden kulurakenne

Kuntaliiton varoja voidaan varainhoitajien toimesta sijoittaa pääasiallisesti vain säänneltyihin eurooppalaisiin UCITS-direktiivin (EU-maissa sijoitusrahastoja sääntelevä ns. sijoitusrahastodirektiivi) mukaisiin rahastoihin. Mahdollisista poikkeuksista on sovittava varainhoitosopimuksessa, jonka Kuntaliiton hallitus hyväksyy.

Kuntaliiton varoja voidaan sijoittaa vain sellaisiin sijoituskohteisiin, joilla on selkeä ja läpinäkyvä kulurakenne.

Käytettävät rahastot voivat olla joko aktiivisia tai passiivisia. Aktiivisen sijoittamisen korkeammille palkkioille on oltava perusteet esimerkiksi passiivista sijoittamista korkeamman tuotto-odotuksen muodossa tai siksi, että jollekin markkinalle ei ole saatavissa soveltuvaa passiivista rahastoa. Aktiivisen sijoittamisen hyötyjen toteutumista on seurattava.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS

Sijoitustoiminnan vastuullisuudella tarkoitetaan sijoitusten ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintoon (ESG) liittyvien riskien arviointia ja huomioon ottamista sijoituspäätöksiä tehtäessä sekä sijoitustoimintaa seurattaessa ja arvioitaessa. Kuntaliitto ottaa kaikessa sijoitustoiminnassaan huomioon vastuullisuusnäkökohdat mahdollisuuksien ja käytettävissä olevien resurssien mukaan. Kuntaliitto edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaista toimintaa Kuntaliiton varojen hoidossa.

Suurin osa Kuntaliiton sijoituksista hoidetaan ulkoistetusti omaisuudenhoitajien toimesta, joten vaikuttaminen tapahtuu ennen kaikkea varainhoitajien valinnan ja varainhoitajille annettavan ohjeistuksen kautta välillisesti. Varainhoitajien osalta arvioidaan erityisesti sitä, että varainhoitaja ottaa sijoitusten vastuullisuuden huomioon osana sijoituksiin liittyvää päätöksentekoa.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS: YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet

Kuntaliitto edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden (liite 1) toteutumista varainhoitotoimialalla. Kuntaliitto edellyttää valittavilta varainhoitajilta, että ne ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja varainhoitajilla on vastuullista sijoittamista käsittelevä kirjallinen ohjeistus. Varainhoitajien valintaprosessissa arvioidaan varainhoitajan vastuullista sijoittamista koskeva ohjeistus ja toimintaperiaatteet sekä varainhoitajan raportointi sijoitusten vastuullisuuden osalta.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS: Toimenpiteet eri varallisuusluokissa

Vaikuttamisen mahdollisuudet ja keinot vaihtelevat riippuen käytettävistä varallisuusluokista (esimerkiksi korkosijoitukset ja osakesijoitukset) ja varallisuuden hoidon järjestämistavasta (esimerkiksi suorat sijoitukset tai rahastosijoitukset). Seuraavassa on käsitelty toimenpiteitä eri ryhmissä.

Suorat sijoitukset

Suorilla sijoituksella tarkoitetaan sijoituskohteita, joissa Kuntaliitto itse omistaa sijoituskohteen. Perustelusta syystä suoria sijoituksia voi olla varainhoitajien hoitamisessa sijoitusvarallisuuden osissa, mikäli näin on sovittu varainhoitajan ja Kuntaliiton välisessä omaisuudenhoitosopimuksessa. Suorissa sijoituksissa on otettava huomioon vastuullisen sijoittamisen näkökohdat aina osana päätöksentekoa YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita noudattaen.

Rahastosijoitukset ja omaisuudenhoito

Rahastosijoituksissa Kuntaliitto omistaa sijoitusrahastojen rahasto-osuuksia, eikä suoraan niitä kohteita, joihin rahasto on sijoittanut. Sijoitusrahaston varainhoitaja päättää rahaston sääntöjen puitteissa rahaston sijoituskohteista. Rahastosijoituksissa Kuntaliitto ei voi vaikuttaa yksittäisiin sijoituspäätöksiin tai -kohteisiin. Sama tilanne on täyden valtakirjan varainhoidossa, jossa varainhoitaja tekee sijoituspäätökset omaisuudenhoitosopimuksessa sovituihin puitteisiin.

Kuntaliiton sijoituksista pääosa sijoitetaan rahastojen ja täyden valtakirjan varainhoidon kautta, jolloin valitut varainhoitajat päättävät varojen sijoittamisesta omaisuudenhoitosopimuksen mukaisesti. Kuntaliitolla ei tällöin ole päätösvaltaa rahastojen yksittäisiin sijoituskohteisiin.

Koska omaisuudenhoidossa ja rahastosijoituksissa Kuntaliitto ulkoistaa sijoituskohteiden valinnan, tapahtuu sijoitustoiminnan vastuullisuuteen vaikuttaminen näiltä osin erityisesti: i) valitsemalla varainhoitajia, jotka ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja jotka ovat integroineet vastuullisen sijoittamisen menettelyt osaksi omia sijoitusprosessejaan sekä ii) seuraamalla varainhoitajien sijoitustoimintaa raportoinnin kautta. Ensisijaisesti esille nousevia kysymyksiä käsitellään keskusteluissa varainhoitajan kanssa.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS: Vastuullisen sijoittamisen kehittäminen

Vastuullisen sijoittamisen käytännöt ovat sijoitustoimialalla suhteellisen uusia ja niiden oletetaan kehittyvän edelleen tulevina vuosina. Osana vuosittaista sijoituspolitiikan arviointia Kuntaliiton sijoitustoiminnan vastuullisuuteen kiinnitetään huomiota ja menettelytapoja pyritään kehittämään seuraamalla alan kehitystä ja toimimalla tarvittaessa yhteistyössä vastuullista sijoittamista edistävien järjestöjen, varainhoitajien ja muiden osapuolien kanssa.

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA

Kuntaliiton hallitus hyväksyy vuosittain sijoituspolitiikan talousarvion osana.

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA: Sijoituspäätökset, varainhoitajien/rahastojen käyttö

Kuntaliiton sijoitussalkun varainhoito toteutetaan ammattimaisia varainhoitopalveluja tarjoavien yhteistyökumppaneiden kautta. Varainhoitajat tekevät sijoituspäätöksiä itsenäisesti omaisuudenhoitosopimuksessa sovitulla tavalla. Varainhoitajien kanssa solmittavat omaisuudenhoitosopimukset hyväksyy Kuntaliiton hallitus. Varainhoitajien on noudatettava toiminnassaan Kuntaliiton sijoituspolitiikkaa. Varainhoitajien kilpailutus toteutetaan vähintään 5 vuoden välein.

Vastapuoli- ja varainhoitajariskin hajauttamiseksi käytetään vähintään kahta varainhoitoyhteistyökumppania.

Sijoituspäätöksien kirjanpidollisten vaikutusten paremman ennakoitavuuden, hallinnollisen työn minimoimisen ja jatkuvan tehokkaan riskihajautuksen varmistamiseksi sijoitukset pyritään pääsääntöisesti tekemään rahastojen kautta.

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA: Raportointi

Kuntaliiton hallitus saa säännöllisesti raportin, joka sisältää soveltuvin osin seuraavat tiedot sijoitussalkun sijoituksista ja kehityksestä:

- a. pääoman kehitys
- b. eri ajanjaksojen tuottokehitys
- c. tuottokehitys suhteessa neutraaliallokaatiota kuvaavaan vertailuindeksiin
- d. riskikehitys
- e. keskeisten salkun osien (varallisuusluokittain) tuotot ja riskit
- f. vallitseva allokatio suhteessa neutraaliallokaatioon ja riskirajoihin
- g. maantieteellinen jakauma
- h. suurimmat yksittäiset sijoitukset ja niiden %-osuus salkusta
- i. varainhoitajien salkunhoitajien menestyksellisyys

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA: Päätösvaltuudet

Seuraavassa taulukossa on määritelty Kuntaliiton sijoitustoimintaan osallistuvien päätösvaltuudet.

| Kuntaliiton sijoitustoiminnan vastuut ja päätösvaltuudet | |
|---|---|
| Hallitus | <ul style="list-style-type: none"> - Hyväksyy sijoituspolitiikan - Hyväksyy varainhoitajien kanssa tehtävät sopimukset - Sijoitustoiminnasta raportoidaan hallitukselle säännöllisesti |
| Kuntaliiton talous- ja hallintojohtaja | <ul style="list-style-type: none"> - Valmistelee Kuntaliiton hallitukselle ehdotuksen sijoituspolitiikasta ja huolehtii sen ajanmukaisuudesta - Vastaa varainhoitajien kilpailutuksesta ja tekee Kuntaliiton hallitukselle esitykset varainhoitajien valinnasta - Seuraa sijoitustoiminnan ja siihen liittyvien riskien raportteja - Raportoi tarvittaessa Kuntaliiton hallitukselle Kuntaliiton sijoituksia koskevista olennaisista asioista - Päättää vaihtoehtoisista sijoituksista sijoituspolitiikan mukaisesti - Päättää sijoitussuunnitelman puitteissa Kuntaliiton toimintaan tarvittavien varojen realisoinnista - Pitää yhteyttä varainhoitajiin ja muihin yhteistyökumppaneihin - Esittelee sijoitustoimintaan liittyvät asiat hallituksen kokouksessa |
| Varainhoitajat | <ul style="list-style-type: none"> - Kuntaliitolle valitaan vähintään kaksi varainhoitajaa, jotka hoitavat Kuntaliiton varallisuutta omaisuudenhoitosopimuksessa määritellyllä tavalla |
| Raportoinnin tuottaja | <ul style="list-style-type: none"> - Laatii sijoitustoiminnan tuotto- ja riskiraportit yhdistäen omaisuudenhoitajilta saatavat tiedot - Hankitaan ulkoistettuna palveluna |
| Analyysin tuottaja | <ul style="list-style-type: none"> - Huolehtii varainhoitajien ja sijoitustuotteiden analysoinnista ja laatii toimenpideehdotuksia analyysin perusteella - Hankitaan ulkoistettuna palveluna tai Kuntaliitto-konsernin asiantuntijalta |

Liite 1 - YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet²

YK:n vastuullisen sijoittamisen (ESG) periaatteet allekirjoittava varainhoitaja sitoutuu seuraaviin kohtiin:

1. Liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja

Mahdollisia toimia: Varainhoitajan tulisi mainita ESG-asiat sijoituspolitiikassaan ja tukea ESG-työkalujen, analyysien ja tilastojen kehittämistä. Salkunhoitajien kykyä sisällyttää ESG-asioita toimintaansa arvioidaan säännöllisin väliajoin. Lisäksi voidaan kannustaa akateemista ja muuta alaan liittyvää tutkimusta sekä tukea ESG-koulutusta sijoitusammattilaisille.

2. Toimimaan aktiivisena omistajana ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä

Mahdollisia toimia: Varainhoitajan tulisi kehittää aktiivista ja julkista omistajapolitiikkaa ja käyttää mahdollista äänioikeuttaan yhtiökokouksissa. Tavoitteena on aktiivinen vuoropuhelu yhtiöiden kanssa, jonka lisäksi voidaan osallistua standardien, valvonnan ja periaatteiden kehittämiseen. Yhtiökokouksissa voidaan tehdä esityksiä / kannustaa osallistumaan ESG-vaikuttamisprojekteihin ja raporttoimaan niistä. Myös yhteiset vaikuttamisaloitteet ovat hyvä väylä aktiiviseen omistajuuteen.

3. Edistämään sijoituskohteidensa asianmukaista ESG-raportointia

Mahdollisia toimia: Varainhoitajat voivat pyytää yrityksiltä standardimuotoista raportointia ESG-asioista (kuten Global Reporting Initiative) sekä ESG-asioiden sisällyttämistä vuosikertomuksiin. Lisäksi yrityksiltä kannattaa pyytää tietoja asiaankuuluvien normien, standardien ja kansainvälisten aloitteiden käytöstä tai käyttöönotosta sekä olla mukana tukemassa sellaisia osakkeenomistajien yhtiökoukusesityksiä, jotka edistävät ESG-asioiden julkaisemista.

4. Edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla

Mahdollisia toimia: Varainhoitajien kannattaa sisällyttää ESG-asioihin liittyviä vaatimuksia palvelutuottajien/ali-hankkijoiden valintakriteeristöön.

ESG:hen liittyviä odotuksia kannattaa kommunikoida sijoituspalvelujen tarjoajille (esim. kolmansien osapuolien käytettävien rahastojen) aktiivisesti ja olla yhteydessä myös niihin palvelutuottajiin, jotka eivät täytä asetettuja ESG-vaatimuksia. Sijoitustoimialalla voidaan tukea erityisesti vertailutyökalujen kehittämistä sekä valvonta- tai politiikkamuutoksia, joiden tarkoituksena on lisätä ohjeiden käyttöä.

5. Edistämään vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa

Mahdollisia toimia: Varainhoitajat voivat osallistua erilaisiin verkostoihin työkalujen ja resurssien yhdistämiseksi. Yhteistyössä kannattaa nostaa esille uudet, nousevat teemat sekä kehittää ja tukea yhteisöllisiä aloitteita.

6. Raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä

Mahdollisia toimia: Varainhoitajien on suotavaa kertoa avoimesti siitä, miten ESG-asiat on sisällytetty sijoitustoimintaan sekä julkaista aktiivisen omistajapolitiikan käytäntöjään ja palveluntarjoajille/ali-hankkijoille asetettuja vaatimuksia. Myös edistyksistä ja saavutuksista on hyvä raportoida säännöllisin väliajoin.

² Lähde: Finsif - Finland's Sustainable Investment Forum ry

Valtuuskunta 21.-22.11.2018

Kokoustiedot

Aika Keskiviikko 21.11.2018 klo 14.00–17.30
Torstai 22.11.2018 klo 9.00–16.00

Paikka Kuntatalo, luentosali ja neuvotteluhuoneet
Toinen linja 14, Helsinki

Kokousohjelma

Keskiviikko 21.11.2018

Klo
13.30- Ilmoittautuminen ja tulokahvi luentosalin aula

14.00 Kokouksen avaus luentosali
valtuuskunnan puheenjohtaja Mauri Pekkarinen

Kokousasioiden 33 § – 36 § käsittely

Valtuuskunnan seminaari

14.15 **Kunnat ja ilmastonmuutos**

Alustukset ja esitykset:

- Ilmastonmuutos ilmiönä
- Katsaus kuntien ja Kuntaliiton ilmastotyöhön – Miira Riipinen, Kuntaliitto
- Kunnat Euroopan ilmastopolitiikassa
- Miten meillä kunnissa, tapausesimerkit

Kuntaliiton ilmastoteesien lähetekeskustelu + Kahoot äänestys

15.45 Tauko luentosalin aula

16.15 **Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet**

Hallitusohjelmatavoitteiden esittely (á 5 min) + keskustelu

- Yleinen esittely + elinvoima: Timo Reina
- Kestävä yhdyskunta: Jarkko Huovinen
- Toimivat yhdyspinnat: Tarja Myllärinen
- Kestävä kuntatalous: Henrik Raunio
- Sivistys- ja hyvinvointi: Terhi Päivärinta
- Digitalisaatio: Tommi Karttaavi

Keskustelua johdattelee Jenni Airaksinen

17.30 Seminaarin päätös

Välittömästi seminaarin päätyttyä n. klo 17.30 Kuntaliiton vastaanotto (buffetruokailu) Kuntatalon aulassa.

Valtuuskunta 21.-22.11.2018

Torstai 22.11.2018

| | | |
|---------------|--|------------------------------|
| 9.00 | Päivän avaus <i>valtuuskunnan puheenjohtaja Mauri Pekkarinen</i> | luentosali |
| | Kokousasioiden käsittely jatkuu, 37 § | |
| 10.00 | Valtuustoryhmien kokoukset | Kuntatalon kokoushuoneet |
| | Kok. | B 3.6 3. kerros |
| | SDP | B 3.1 3. kerros |
| | Kesk. | B 3.8 3. kerros |
| | Vihr. | B 3.2 3. kerros |
| | Vas. | B 3.3 3. kerros |
| | PS | B 1.1 1. kerros |
| | RKP | B 1.2 1. kerros |
| | KD | B 1.3 1. kerros |
| | Ahvenanmaa | B 1.4 1. kerros |
| 12.00 | Ryhmien puheenjohtajien välinen neuvottelu | Kokoushuone B 3.4, 3. kerros |
| 11.00 - 12.30 | Lounas tarjolla | Kuntatalon ravintola |
| 12.30 | Kokous jatkuu <i>valtuuskunnan puheenjohtaja Mauri Pekkarinen</i> | |
| | Kokousasioiden käsittely jatkuu, 38 § - 44 § | luentosali |
| | Kokouksen päättäminen | |

Valtuuskunta 21.-22.11.2018

Asiat

- 33 Kokouksen avaus
- 34 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
- 35 Pöytäkirjan tarkastajien valinta
- 36 Esityslistan hyväksyminen
- 37 Ajankohtaiskatsaus
- 38 Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet
- 39 Suomen Kuntaliiton toimintasuunnitelma vuodelle 2019
- 40 Suomen Kuntaliiton ja KT Kuntatyönantajien talousarvioesitys vuodelle 2019
- 41 Eron myöntäminen hallituksen varajäsen Minna Arveelle ja uuden varajäsenen valinta
- 42 Seuraava kokous
- 43 Muut asiat
- 44 Kokouksen päättäminen